

Οδηγός Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών κατά τη Μεταφορά των Πτηνών

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γενική Διεύθυνση για την Υγεία και την Ασφάλεια των Τροφίμων
Διεύθυνση G — Διαχείριση Κρίσεων στα Τρόφιμα, ζώα και Φυτά
Μονάδα G.2 — Υγεία και Ευζωία των Ζώων

Επικοινωνία: Denis Simonin

E-mail: SANTE-CONSULT-G2@ec.europa.eu

*Ευρωπαϊκή Επιτροπή
B-1049 Βρυξέλλες*

Οδηγός Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών κατά τη Μεταφορά των Πτηνών

Γενική Διεύθυνση για την Υγεία και την Ασφάλεια των Τροφίμων

Κοινό Οικονομικό Πλαίσιο για τη διαχείριση των δαπανών στον τομέα της τροφικής αλυσίδας

Η υπηρεσία EUROPE DIRECT σας βοηθάει να βρείτε απαντήσεις στις ερωτήσεις σας σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Αριθμός χωρίς χρέωση (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Η παροχή πληροφοριών είναι δωρεάν, το ίδιο και η τηλεφωνική κλήση στις περισσότερες περιπτώσεις (παρόλα αυτά ορισμένοι πάροχοι, τηλεφωνικοί θάλαμοι ή ξενοδοχεία μπορεί να σας χρεώσουν)

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Το παρόν έγγραφο έχει προετοιμαστεί για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όμως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διαθέσιμες στο Διαδίκτυο (<http://www.europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2018

PDF ISBN978-92-79-87144-3

doi: 10.2875/779748

EW-BI-18-004-EL-N

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Ευχαριστίες

Επικοινωνία

Για οποιαδήποτε επικοινωνία σχετικά με το Πρόγραμμα "Animal Transport Guides" απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: hans.spolder@wur.nl και στην Ελλάδα: sossidou@vri.gr.

Αναφορές

Οποιαδήποτε αναφορά στο έγγραφο αυτό γίνεται ως εξής: Consortium of the Animal Transport Guides Project (2017-rev1 May 2018). "Guide to good practices for the transport of poultry".

Περιεχόμενα

0. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
0.1 ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	9
0.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ	12
0.3. ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ	12
0.4 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΕΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	13
0.5 ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ	14
1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	17
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	17
1.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	18
1.3 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	19
1.4 ΕΥΘΥΝΕΣ	20
2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΑΞΙΔΙΟΥ	22
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	22
2.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ	22
2.2.1 Διάρκεια ταξιδιού	23
2.2.2 Σχέδια έκτακτης ανάγκης	24
2.3. ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	28
2.3.1 Σχεδιασμός και συντήρηση του οχήματος	29
2.3.2 Διαθέσιμος Χώρος στο όχημα	31
2.4. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	32
2.4.1 Προετοιμασία των ζώων για τη μεταφορά	32
2.4.2 Ικανότητα των ζώων για μεταφορά	33
3. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΤΩΣΗ	34
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	34
3.2 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΟΡΤΩΣΗΣ	34
3.3 ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΦΟΡΤΩΣΗ	35
4. ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ	40
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	40
4.2 ΟΔΗΓΗΣΗ	41
4.3. ΑΝΑΠΑΥΣΗ, ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΤΡΟΦΗ	41
4.4 ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	42
5. ΕΚΦΟΡΤΩΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	44
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	44
5.2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΚΦΟΡΤΩΣΗΣ	44
5.3 ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΦΟΡΤΩΣΗ	45
5.4 ΒΙΟΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	48

0. Εισαγωγή

Από το 1991, η Ε.Ε. παρέχει ένα κοινό νομικό πλαίσιο για τη μεταφορά των ζώων, το οποίο έχει εκσυγχρονιστεί με τον [Κανονισμό \(ΕΚ\) 1/2005](#), για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά, εφεξής καλούμενος ως «ο Κανονισμός». Ο Κανονισμός τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2007 και αποσκοπεί στην παροχή ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους μεταφορείς, εξασφαλίζοντας παράλληλα επαρκή προστασία για τα ζώα που μεταφέρονται. Το περιεχόμενο και ο αντίκτυπος του Κανονισμού αποτέλεσαν αντικείμενο Επιστημονικής Γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων ([EFSA, 2011](#)). Το 2011, ακολούθησε μία Έκθεση Επιπτώσεων της εφαρμογής του Κανονισμού, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ([Anon., 2011](#)). Στην Έκθεση αυτή, διατυπώθηκαν τρεις βασικές συστάσεις:

1. Ο Κανονισμός είχε θετικές επιπτώσεις στην ευζωία των ζώων κατά τη μεταφορά, όμως **υπάρχει περιθώριο βελτίωσης** της κατάστασης;
2. Μια **τροποποίηση** του Κανονισμού **δεν είναι η καταλληλότερη προσέγγιση** για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχουν εντοπισθεί;
3. Όσον αφορά το χάσμα μεταξύ των απαιτήσεων της νομοθεσίας και των διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι μπορεί να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά με την **εκπόνηση οδηγών ορθής πρακτικής**.

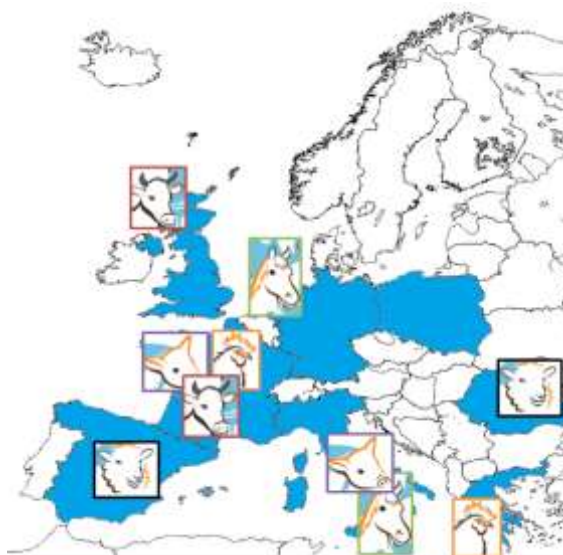
Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χαιρέτισε την εκπόνηση "σαφών και απλών κατευθυντήριων γραμμών για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μεταφορών" που ετοίμασαν κύριοι ενδιαφερόμενοι φορείς για [τα βοοειδή](#) το 2012, και [τα ιπποειδή](#) και [τους χοίρους](#) το 2016. Στη συνέχεια, θεωρήθηκε σημαντική η επέκταση αυτής της προσέγγισης για την αντιμετώπιση όλων των πτυχών της ευζωίας των ζώων κατά τη μεταφορά τους.

0.1 Προσέγγιση του θέματος και Ευχαριστίες

Ο Οδηγός αυτός καταρτίστηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος 'Animal Transport Guides', το οποίο ανέθεσε η Γενική Διεύθυνση SANTE βάσει της σύμβασης SANCO/2015/G3/SI2.701422. Το έργο ξεκίνησε στις 10 Μαΐου 2015 **έχοντας ως κύριο στόχο να αναπτυχθούν και να διαδοθούν οι Ορθές και οι Βέλτιστες Πρακτικές για τη Μεταφορά Ζώων**. Τα θεμέλια για τον παρόντα Οδηγό τέθηκαν στο πρώτο έτος του έργου, μέσα από μια εκτεταμένη βιβλιογραφική αναζήτηση και την αξιολόγηση ενός σημαντικού αριθμού διαθέσιμων πρακτικών. Αυτές οι ανασκοπήσεις των προτεινόμενων πρακτικών διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Προγράμματος 'Animal Transport Guides': <http://animaltransportguides.eu/>. Υπάρχει μία έκθεση για κάθε ένα από τα πέντε είδη ζώων (χοίροι, πτηνά, ιπποειδή, πρόβατα και βοοειδή). Κατά το δεύτερο έτος, αυτές οι πολύ ευρείες και ποικίλες λίστες πρακτικών συζητήθηκαν και επαναξιολογήθηκαν σε σημαντικό βαθμό, προκειμένου να εκπονηθούν οι πέντε Οδηγοί Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών κατά τη Μεταφορά των Ζώων (ένας Οδηγός για κάθε είδος). Η διαδικασία αυτή συμπεριελάμβανε εντατική διαβούλευση με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Το πρώτο βήμα για τη μετάβαση από τη συλλογή πρακτικών σε ένα προσχέδιο του Οδηγού Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών έγινε σε επίπεδο κράτους-μέλους. Ομάδες αποτελούμενες από ακαδημαϊκούς εταίρους από δύο χώρες ανά είδος ζώου (**Duo Countries**) ανέλαβαν την εργασία αυτή ως εξής:

- ✓ Πρόβατα: Ισπανία και Ρουμανία
- ✓ Πτηνά: Ελλάδα και Γαλλία
- ✓ Χοίροι: Ιταλία και Γαλλία
- ✓ Ιπποειδή: Ιταλία και Ολλανδία
- ✓ Βοοειδή: Ηνωμένο Βασίλειο και Γαλλία

Οι ακαδημαϊκοί εταίροι εντόπισαν Πρακτικές που βρίσκονται στο επίπεδο της τρέχουσας νομοθεσίας της Ε.Ε. ('**Ορθές Πρακτικές**') και των πρακτικών που προσβλέπουν σε κάτι περισσότερο ('**Βέλτιστες Πρακτικές** πέρα από την κοινοτική νομοθεσία' ή απλώς '**Βέλτιστες Πρακτικές**'). Στη συνέχεια, οι εταίροι ζήτησαν από εθνικές ομάδες ενδιαφερομένων φορέων στις χώρες τους να εξετάσουν αυτές τις προτάσεις για Ορθές και Βέλτιστες Πρακτικές.

Για να υποστηριχθεί αυτή η διαδικασία και να εργαστούν όλοι προς την επίτευξη συναίνεσης, χρησιμοποιήθηκε μια επαναληπτική διαδικασία (μέθοδος Delphi) με ανώνυμη συλλογή απόψεων. Πάνω από 100 ενδιαφερόμενοι συμμετείχαν σε αυτή τη διαδικασία, αντιπροσωπεύοντας μια ποικιλία υπόβαθρων σε γνώσεις, εμπειρίες και απόψεις. Ο μεγαλύτερος αριθμός συμμετεχόντων ήταν κτηνοτρόφοι (19 άτομα), μεταφορείς (27), προσωπικό σφαγείων (13), εκπρόσωποι Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (12) και κρατικοί κτηνίατροι (27). Εκπρόσωποι από την εμπορία ζώων, από τον ακαδημαϊκό κόσμο και από τους κατασκευαστές οχημάτων συμμετείχαν επίσης στη διαδικασία διαβούλευσης. Όλες οι συζητήσεις διεξάχθηκαν στην εθνική γλώσσα του εμπλεκόμενου κράτους-μέλους. Τα τελικά αποτελέσματα της διαδικασίας Delphi ήταν πέντε "Προσχέδια Οδηγών Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών". Αυτά δεν δημοσιεύθηκαν, αλλά χρησιμοποιήθηκαν ως βάση για την εκπόνηση των τελικών Οδηγών.

Οι τελικοί Οδηγοί, και για κάθε ένα από τα πέντε είδη, εκπονήθηκαν μέσω ενός δεύτερου γύρου επίτευξης συναίνεσης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, με τη βοήθεια των '**Ομάδων Εστίασης**'. Οι Ομάδες αυτές είχαν διεθνή βάση: οι εκπρόσωποι κλήθηκαν να συνεισφέρουν με γνώσεις, εμπειρίες και απόψεις πέραν εκείνων της χώρας προέλευσής τους. Ο Πίνακας 0.1 παρουσιάζει τη σύνθεση αυτών των πέντε Ομάδων Εστίασης.

Πίνακας 0.1 Σύνθεση των διεθνών Ομάδων Εστίασης, που συμμετείχαν στην εκπόνηση των τελικών Οδηγών Ορθών Πρακτικών. Ο αριθμός αντιπροσωπεύει τον αριθμό των εκπροσώπων από κάθε κατηγορία ενδιαφερομένων φορέων.

	Πρόβατα	Πτηνά	Χοίροι	Ιπποειδή	Βοοειδή	Σύνολο
Κτηνοτρόφοι	3	5	3	1		12
Κατασκευαστές οχημάτων			2			2
Έμποροι ζώων	1				2	3
Μεταφορείς		3	2	3	5	13
Προσωπικό Σφαγείων	2	5		1		8

Επίσημοι κτηνίατροι	2	1	2	2	7
Ζωοτέχνες	2	3	2	2	11
Προσωπικό Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων	2	3	2	4	16
Σύνολο	10	21	12	13	72

Μια πρώτη σειρά συναντήσεων των πέντε Ομάδων Εστίασης οργανώθηκε στα τέλη Μαΐου 2016. Κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων, τα προσχέδια των Οδηγών παρουσιάστηκαν από τους ακαδημαϊκούς εταίρους. Στη συνέχεια, μία σειρά ενεργειών για τη μετατροπή των προσχέδιων των Οδηγών στις παρούσες τελικές εκδοχές, συμφωνήθηκε με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Όλες οι Ομάδες Εστίασης οργάνωσαν συναντήσεις εργασίας στις Βρυξέλλες, για να συζητήσουν και να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τη διατύπωση κάθε μίας από τις Πρακτικές που περιλήφθηκαν στους τελικούς Οδηγούς. Οι τελευταίες από αυτές τις συναντήσεις εργασίας πραγματοποιήθηκαν τον Μάρτιο του 2017.

Για να υποστηρίξει και να βοηθήσει στην καθοδήγηση της διαδικασίας σύνταξης, η ομάδα έργου του Προγράμματος δημιούργησε μια **'Πλατφόρμα Ενδιαφερομένων Φορέων'**. Η Πλατφόρμα αυτή παρείχε συμβουλές κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων ετών του Προγράμματος σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης ζητημάτων που εξετάζονται και στους πέντε Οδηγούς. Η Πλατφόρμα αποτελούνταν από εκπροσώπους 13 διεθνών οργανισμών ή ομάδων ενδιαφερομένων: η Διεθνής Ένωση Οδικών Μεταφορών (IRU), η Ομοσπονδία Κτηνιάτρων Ευρώπης (FVE), Η Ευρω-ομάδα για τα Ζώα (EUROGROUP for Animals), η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Κτηνοτρόφων και Αγροτικών Συνεταιρισμών (Copa-Cogeca), ο Σύλλογος των Μεταποιητών και Εμπόρων Πουλερικών (AVEC), η Γερμανική Οργάνωση Εκτροφών (ADT), η Μη Κυβερνητική Οργάνωση "Eyes on Animals", το Ιρλανδικό Υπουργείο Γεωργίας, ο Κατασκευαστής Οχημάτων Pezzaioli, η Ευρωπαϊκή Ένωση Εμπόρων Ζώων και Κρέατος (UECBV), το Ευρωπαϊκό Φόρουμ των Εκτροφών Οικόσιτων Ζώων (EFFAB), ο Γερμανικός Οργανισμός Μεταφορέων (BDT) και το Ελληνικό Υπουργείο Γεωργικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Τα μέλη της Πλατφόρμας συναντήθηκαν 5 φορές στις Βρυξέλλες στη διάρκεια δύο ετών.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης των πέντε Οδηγών, οι Ομάδες Εστίασης και η Πλατφόρμα Ενδιαφερομένων Φορέων επέλεξαν 17 θεματικές περιοχές, που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Οι Πρακτικές σε αυτούς τους τομείς συνοψίστηκαν σε 17 **'Ενημερωτικά Δελτία'** με σκοπό τη συνοπτική παρουσίαση και απεικόνιση, με εύγλωττο τρόπο, των πλέον κρίσιμων πτυχών του ταξιδιού ή των πιο ευάλωτων κατηγοριών ζώων. Τον Οδηγό των πτηνών, που παρουσιάζουμε εδώ, συνοδεύουν 3 Ενημερωτικά Δελτία: **Προετοιμασία του οχήματος, του οδηγού και φόρτωση των πτηνών, Προετοιμασία σύλληψης των πτηνών, και Προετοιμασία σύλληψης των ορνίθων αυγοπαραγωγής.** Αυτά τα 3 Ενημερωτικά Δελτία, καθώς και αυτά που σχετίζονται με τους άλλους Οδηγούς, δημοσιεύτηκαν μεταφρασμένα σε οκτώ Ευρωπαϊκές γλώσσες (συμπεριλαμβανομένης της Ελληνικής γλώσσας).

Το κοινό, στο οποίο στοχεύουν τα ενημερωτικά δελτία, είναι κτηνοτρόφοι, οδηγοί, τοπικοί κτηνίατροι και προσωπικό σφαγείων. Το κοινό, στο οποίο στοχεύουν οι Οδηγοί Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών, είναι οι διοργανωτές μεταφορών, οι αρμόδιες αρχές και οι φορείς χάραξης πολιτικής. Οι Οδηγοί και τα Ενημερωτικά Δελτία βρίσκονται στο δικτυακό τόπο του έργου: <http://animaltransportguides.eu/>.

Η εκπόνηση των Ενημερωτικών Δελτίων και των Οδηγών δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τις εξαιρετικά εποικοδομητικές συζητήσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με τους πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς που αναφέρθηκαν παραπάνω. **Η βοήθειά τους σε αυτή τη διαδικασία ήταν ουσιαστική και οι συγγραφείς είναι ευγνώμονες για το χρόνο και τη γνώση που προσέφεραν κατά τη σύνταξη των Οδηγών.**

0.2 Σκοπός του Οδηγού

Οι Οδηγοί Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών έχουν ως σκοπό τη βελτίωση της ευζωίας των πτηνών κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους, παρέχοντας πρακτικά εργαλεία για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Κανονισμού, καθώς και για την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών, που υπερβαίνουν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

Το παρόν έγγραφο κυρίως αναφέρεται σε πρακτικές που βρίσκουν εφαρμογή στην μεταφορά **νεοσσών, πουλάδων, κρεατοπαραγωγικών ορνιθίων, ορνιθίων αυγοπαραγωγής** (*Gallus gallus*) και **γαλοπούλων** (*Meleagris palopavo*). Οι πρακτικές αυτές μπορεί να βρουν εφαρμογή και σε άλλα είδη 'πτηνών' όπως πάπιες, χήνες, ορτύκια και περιστέρια. Παρόλα αυτά, ο αναγνώστης θα πρέπει να γνωρίζει πως, εάν και παρόμοιες αρχές βρίσκουν εφαρμογή, μπορεί να απαιτούνται τροποποιήσεις λόγω των ειδικών αναγκών κάθε είδους.

Οι ορθές συνθήκες μεταφοράς είναι σημαντικές για την άνεση και την ευζωία των πτηνών. Ο Οδηγός αυτός απαριθμεί Πρακτικές που στοχεύουν στην υποστήριξη των επιχειρηματιών-μεταφορέων στην προσπάθειά τους για αύξηση της ποιότητας μεταφοράς των πτηνών, σύμφωνα με τον Κανονισμό, εξασφαλίζοντας άνεση στα ζώα και προάγοντας την ευζωία τους.

Το παρόν έγγραφο δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα και δεν επηρεάζει τις απαιτήσεις της νομοθεσίας της ΕΕ για τη μεταφορά των ζώων ή άλλων σχετικών νομοθετικών πράξεων. Επιπλέον, δεν δεσμεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο για την επίσημη ερμηνεία της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, ο αναγνώστης καλείται να **συμβουλευθεί τον παρόντα Οδηγό σε σχέση με τις αντίστοιχες διατάξεις της νομοθεσίας** και να επικοινωνήσει, όποτε χρειάζεται, με τις σχετικές αρμόδιες αρχές.

0.3. Κύρια σημεία για την ευζωία των πτηνών κατά τη μεταφορά

Κατά τη μεταφορά, διάφορα σημεία είναι σημαντικά για την εξασφάλιση της άνεσης και της ευζωίας των πτηνών, σημεία τα οποία διαφέρουν όταν μεταφέρονται νεοσσοί σε σύγκριση με όρνιθες αυγοπαραγωγής ή κρεατοπαραγωγά ορνίθια.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην αποφυγή, για παράδειγμα, των τραυματισμών των οστών στις όρνιθες αυγοπαραγωγής λόγω κακών πρακτικών σύλληψης και χειρισμού (βλ. [3.3. Χειρισμός ζώων κατά τη φόρτωση](#)). Καθώς οι γαλοπούλες είναι βαριές, κατά το χειρισμό είναι σημαντικό να τις συλλαμβάνει κανείς σωστά και προσεκτικά (βλ. [3.3.](#)

Χειρισμός ζώων κατά τη φόρτωση). Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι η διασφάλιση καλών συστημάτων εξαερισμού, καθώς αυτά είναι απαραίτητα για την προστασία των ενήλικων πτηνών από το στρες λόγω ζέστης ή ψύχους κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, η οποία μπορεί να επηρεάσει ιδιαίτερα τις όρνιθες με λίγο φτέρωμα (βλ. **4.Μεταφορά**). Ο έλεγχος της ατμοσφαιρικής θερμοκρασίας είναι επίσης σημαντικός για τους νεοσσούς, καθώς για παράδειγμα η υποθερμία και το στρες λόγω ψύχους που προκαλείται από τα ανεπαρκώς ελεγχόμενα συστήματα εξαερισμού των 'κιβωτίων νεοσσών' μπορεί να οδηγήσουν σε θνησιμότητα. Περιορισμοί στην τροφή και στο νερό κατά τη διάρκεια της μεταφοράς μπορεί επίσης να επηρεάσει, ιδιαίτερα τα ενήλικα πτηνά. Οι όρνιθες αυγοπαραγωγής συνήθως μεταφέρονται για περισσότερο από 12 ώρες. Ανάλογα με τον καιρό, η μεταφορά των ζώων αυτών μπορεί να είναι ιδιαίτερα στρεσογόνα. Οι περιορισμοί αυτοί μπορεί να έχουν αρνητικά επίδραση και στα κρεοπαραγωγά ορνίθια, παρόλο που η διάρκεια μεταφοράς είναι συνήθως μικρότερη.

0.4 Μετρήσεις βασιζόμενες στις ανάγκες των ζώων

Ο απώτερος στόχος της παροχής των κατάλληλων συνθηκών κατά τη μεταφορά θα πρέπει να είναι η ευζωία των ζώων, **έτσι ώστε αυτά να είναι υγιή και ρωμαλέα όταν εκφορτώνονται από το φορτηγό στον τόπο προορισμού**. Η τρέχουσα νομοθεσία, οι υπάρχουσες συστάσεις σχετικά με την Ικανότητα των Ζώων για Μεταφορά ([Eurogroup for Animals et al., 2012](#)), τα περισσότερα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας, καθώς και ο παρών Οδηγός προσφέρουν αρκετές προτάσεις σχετικά με το ποιες πρέπει να είναι οι εν λόγω συνθήκες. Δίνουν συστάσεις π.χ. σχετικά με τον αναλογούντα χώρο και τις ανάγκες των ζώων για τροφή και νερό. Οι συστάσεις αυτές βασίζονται σε πολυετή εμπειρία, αλλά και σε διεξοδικές έρευνες που έχουν αξιολογήσει τους κινδύνους για την ευζωία που προκύπτουν λόγω αποκλίσεων από αυτές.

Είναι σημαντικό να καταστεί σαφές ότι οι συστάσεις που βασίζονται σε '**συνθήκες**' (όπως π.χ. ο διαθέσιμος εξοπλισμός εντός του οχήματος ή ο χειρισμός και η διαχείριση των ζώων από τους μεταφορείς) **δεν εγγυώνται κατ' ανάγκη την ευζωία τους**, αλλά προσφέρουν συμβουλές για να μεγιστοποιηθεί η πιθανότητα να επιτευχθεί η καλή διαβίωση του ζώου. Οι επιπτώσεις που έχουν οι 'συνθήκες' στην πραγματική ευζωία επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, καθώς πολλές από τις (συνιστώμενες) συνθήκες αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους. **Μετρήσεις που Βασίζονται στις Ανάγκες των Ζώων (MBAZ) είναι μετρήσεις που λαμβάνονται απευθείας με βάση στοιχεία του ζώου**. Περιλαμβάνουν τη συμπεριφορά του, κλινικά συμπτώματα κάποιας νόσου, τη θνησιμότητα, την εμφάνιση των φτερών κλπ. Τα MBAZ μπορούν να βρουν εφαρμογή πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το ταξίδι της μεταφοράς.

Πριν από το ταξίδι, οι Μετρήσεις που Βασίζονται στις Ανάγκες των Ζώων βοηθούν στην εκτίμηση της ικανότητας των ζώων για μεταφορά. Στο **2.4.2 Καταλληλότητα για μεταφορά** αναφέρονται τα πιο συνηθισμένα μέτρα. Ένας δεύτερος χρήσιμος λόγος για να εξεταστούν τα ζώα στους κλωβούς μεταφοράς πριν από τη φόρτωση είναι η ανάκτηση πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές σύλληψής τους. Έχει μεγάλη οικονομική σημασία να βελτιωθεί η ευζωία κατά τη διάρκεια της σύλληψης καθώς λανθασμένες πρακτικές κατά το στάδιο αυτό εντοπίζονται από μεγάλους αριθμούς ζώων με παγιδευμένα πτερύγια, δάκτυλα, κεφάλια, με σκέδαση των ποδιών (τα πόδια απλώνουν) ή πτηνά σε ύπτια θέση ([Jacobs et al., 2016](#)). Όλα αυτά είναι ενδείξεις ότι τα πτηνά έχουν συλληφθεί ατάκτως ή ότι οι κλωβοί

μεταφοράς έχουν στοιβαχθεί λανθασμένα. Ως αποτέλεσμα αυτά τα ζώα θα αισθανθούν πόνο ή δυσφορία κατά τη διάρκεια του ταξιδιού και μπορεί ακόμη και να πεθάνουν.

Κατά τη μεταφορά, η αξιολόγηση των MBAZ είναι πιο δύσκολη. Τα πτηνά υποβάλλονται σε μαζική μεταφορά σε κλωβούς, κιβώτια ή κουτιά πτηνών, οπότε η επιθεώρηση κάθε ενός ζώου δεν είναι πρακτική. Ωστόσο, πολλά φορτηγά είναι εξοπλισμένα με **πλευρικές πόρτες πρόσβασης** στα επιμέρους κιβώτια, και μερικά έχουν ένα διάδρομο στη μέση για να βελτιώσουν τη ροή του αέρα, γεγονός που μπορεί επίσης να επιτρέψει στους οδηγούς να δουν μερικά από τα πτηνά στο κέντρο του φορτηγού ([Eyes on Animals, 2017](#)). Εάν δεν υπάρχει αυτός ο διάδρομος, τα πτηνά στη μέση του οχήματος δεν μπορούν να επιθεωρηθούν. Ωστόσο, τα πτηνά στις εξωτερικές σειρές μπορούν ακόμα να επιθεωρηθούν (δεδομένου ότι τα πλευρικά καλύμματα δεν χρησιμοποιούνται). Επιθεωρώντας τα ζώα αυτά κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, π.χ. κατά του χρόνου ανάπαυσης του οδηγού, είναι δυνατόν να διαπιστωθεί εάν υφίστανται μεγάλη ζέστη ή ψύχος. Πτηνά που λαχανιάζουν αποτελούν σημάδια θερμικής καταπόνησης, ενώ εάν κουρνιάζουν εμφανίζουν σημάδια ψυχρού στρες. Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες και τη συμπεριφορά των πτηνών (π.χ. λαχάνιασμα ή κούρνιασμα), ο οδηγός μπορεί να προσαρμόσει, εάν είναι απαραίτητο, τα πλευρικά καλύμματα ή να λάβει άλλα μέτρα για να αποφύγει τις κακές συνθήκες διαβίωσης και το θάνατο.

Κατά τη διάρκεια της εκφόρτωσης, τα MBAZ μπορούν να βοηθήσουν στην εκτίμηση της ποιότητας της μεταφοράς. Ειδικότερα, ο δείκτης των Νεκρών κατά την Άφιξη (DOA - Dead on Arrivals) παρέχει πληροφορίες που θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση του επόμενου ταξιδιού του μεταφορέα.

0.5 Δομή του Οδηγού

Η μεταφορά καλύπτει μια **αλυσίδα γεγονότων** από την προετοιμασία έως την εκφόρτωση. Προκειμένου να διευκολυνθεί η χρήση του Οδηγού στην καθημερινή πράξη, έχει δομηθεί σύμφωνα με έξι στάδια του ταξιδιού:

1. Θέματα Διαχείρισης
2. Προετοιμασία και Οργάνωση
3. Χειρισμός και φόρτωση των ζώων
4. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού
5. Εκφόρτωση των ζώων

Στα στάδια 2 – 5 ακολουθούνται οι δραστηριότητες της μεταφοράς με χρονολογική σειρά. Το πρώτο 'στάδιο' έχει προστεθεί γιατί τα διαχειριστικά θέματα, συμπεριλαμβάνοντας την επαγγελματική ικανότητα του προσωπικού, την κατάρτιση, κ.ά. είναι σημαντικά για την εκτέλεση όλων σχεδόν των δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς των ζώων. Κάθε στάδιο υποδιαιρείται σε έναν αριθμό θεμάτων, και για κάθε ένα από αυτά, ο Οδηγός παρουσιάζει 'Ορθές Πρακτικές' (εφαρμογή του Κανονισμού) καθώς επίσης και 'Βέλτιστες Πρακτικές' (υπερβαίνουν τη 'γραμμή βάσης' δηλαδή τον Κανονισμό). Δείτε παρακάτω τους ορισμούς.

Οι Πρακτικές δεν είναι εξίσου σημαντικές όσον αφορά στην αναμενόμενη επίπτωσή τους στο επίπεδο ευζωίας των ζώων. Επομένως, αυτός ο Οδηγός προτείνει πεδία θεμάτων τα οποία είναι πολύ σημαντικά, και θέματα τα οποία είναι σχετικά, αλλά λιγότερο σημαντικά. Τα πολύ σημαντικά θέματα θα παρουσιάζονται 'σε πλαίσια' μέσα στον Οδηγό.

Η ψηφιακή μορφή αυτού του Οδηγού περιλαμβάνει λέξεις ή αναφορές με τις αποκαλούμενες '**υπερσυνδέσεις**'. Πατώντας πάνω σε αυτές (συνήθως με 'Control' + 'αριστερό κλικ') οδηγείστε σε ένα άλλο σχετικό σημείο του Οδηγού, ή σε άλλες πληροφορίες σε έγγραφα ή σε διαδικτυακούς τόπους, εφόσον φυσικά διαθέτετε διαδικτυακή πρόσβαση στη συσκευή σας.

0.6 Λίστα ορισμών

Για το σκοπό αυτού του Οδηγού,

- '**Ορθές Πρακτικές**' ορίζονται οι διαδικασίες και διεργασίες που εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας και του Κανονισμού, που αναφέρονται στην προστασία της ευζωίας των ζώων.
- '**Βέλτιστες Πρακτικές**', οι οποίες παρέχουν επιπλέον καθοδήγηση για το πώς διαδικασίες και Πρακτικές μπορούν να βελτιωθούν ακόμη περισσότερο από οποιαδήποτε νομικά κατοχυρωμένη 'γραμμή βάσης' του Κανονισμού και οι οποίες στοχεύουν στη διατήρηση υψηλού επιπέδου ευζωίας των ζώων κατά τη μεταφορά τους. Θα αναφέρονται ως 'Βέλτιστες Πρακτικές' στη συνέχεια του κειμένου.

Εκτός από τους παραπάνω ορισμούς των Ορθών και Βέλτιστων Πρακτικών, παρακάτω ακολουθεί ένας κατάλογος με ακριβή περιγραφή των όρων που χρησιμοποιούνται στον Οδηγό, προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση.

Πίνακας 0.2 Ορολογία χρησιμοποιούμενη σε αυτό τον Οδηγό

Συνοδός	Το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την ευζωία των ζώων και τα συνοδεύει κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.
Κρεατοπαραγωγά ορνίθια	Από εμπορικές φάρμες εκτροφής στο σφαγείο
Κλωβοί	Οποιοσδήποτε κλωβός, κουτί ή άλλη σταθερή δομή που χρησιμοποιείται για την μεταφορά των ζώων και δεν είναι μέσο μεταφοράς
Αρμόδια αρχή	Κεντρική αρχή Κράτους Μέλους που είναι αρμόδια να διενεργεί ελέγχους για την ευζωία των ζώων ή οποιαδήποτε αρχή στην οποία έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα αυτή
Νεοσσοί	- Από το εκκολαπτήριο στις εμπορικές εκτροφές (ορνίθια κρεοπαραγωγής) - Από το εκκολαπτήριο στις εμπορικές εκτροφές

	<ul style="list-style-type: none"> - Από το εκκολαπτήριο στις εμπορικές φάρμες αυγοπαραγωγής (όρνιθες αυγοπαραγωγής) - Από το εκκολαπτήριο στις φάρμες αναπαραγωγής (απόθεμα αναπαραγωγής)
Όρνιθες Αυγοπαραγωγής	Όρνιθες αυγοπαραγωγής από την εκτροφή στο σφαγείο
Ταξίδι	Ολόκληρη η διαδικασία μεταφοράς από τον τόπο αναχώρησης στον τόπο άφιξης, συμπεριλαμβανομένων οποιασδήποτε εκφόρτωσης, στέγασης και φόρτωσης σε ενδιάμεσα σημεία του ταξιδιού
Επιστάτης	Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εκτός του μεταφορέα, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση ζώων σε μόνιμη ή περιοδική βάση
Μακρύ ταξίδι	Το ταξίδι που ξεπερνάει τις 8 ώρες, με έναρξη τη στιγμή φόρτωσης του πρώτου ζώου της παρτίδας μεταφοράς
Αξιωματούχος Κτηνίατρος	Ο κτηνίατρος που διορίζεται από την αρμόδια αρχή του Κράτους Μέλους
Τόπος αναχώρησης	Το μέρος όπου φορτώνονται αρχικά τα ζώα στο μέσο μεταφοράς δεδομένου ότι έχουν στεγαστεί εκεί για τουλάχιστον 48 ώρες πριν την ώρα αναχώρησης
Τόπος άφιξης	Το μέρος όπου τα ζώα εκφορτώνονται από το μέσο μεταφοράς και στο οποίο και στεγάζονται για τουλάχιστον 48 ώρες πριν την ώρα αναχώρησης, ή σφαγής
Πουλάδες	Αυγοπαραγωγές όρνιθες νεαρής ηλικίας μεταφέρονται στην εκτροφή αυγοπαραγωγής
Μεταφορέας	Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που μεταφέρει ζώα για λογαριασμό του, ή για λογαριασμό κάποιου τρίτου μέρους
Γαλοπούλες	Από τις εμπορικές εκτροφές στο σφαγείο
Όχημα	Μεταφορικά μέσα εφοδιασμένα με τροχούς που προωθούνται ή έλκονται

1. Διαχειριστικά θέματα

1.1 Εισαγωγή

Για τη μεταφορά ζώντων ζώων απαιτούνται από την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μια σειρά από έγγραφα, τα οποία πρέπει να συνοδεύουν τις αποστολές και μπορεί να απαιτηθούν ανά πάσα στιγμή από τις αρμόδιες αρχές. Η κατάλληλη προετοιμασία των απαιτούμενων εγγράφων **θα αποτρέψει περιττές καθυστερήσεις** και πρόσθετους ελέγχους από τις αρχές.

Η ορθή τήρηση αρχείων αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του ελέγχου της ποιότητας της μεταφοράς. Συμβάλλει στη **διαφάνεια και υποστηρίζει την αξιολόγηση της ποιότητας**. Τα αρχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να τονίσουν πτυχές της μεταφοράς που εξελίχθηκαν καλά και να εντοπίσουν τις αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Τέτοιου είδους αξιολογήσεις μπορεί να γίνουν στη βάση ενός μεμονωμένου συμβάντος (π.χ. ένα ταξίδι) ή συνοψίζοντας δεδομένα από πολλαπλές μεταφορές. Η τήρηση αρχείου είναι απαραίτητη **για τη διατήρηση και προώθηση των κατάλληλων προτύπων ποιότητας**.

Είναι σημαντικό, τα δεδομένα που καταγράφονται να είναι **σαφή και κατανοητά** και να μπορούν να αναζητηθούν εύκολα και γρήγορα. Θα πρέπει να είναι καταγεγραμμένα με τρόπο, ώστε να αξιολογούνται αντικειμενικά και να δικαιολογούνται από τους -και αναλόγως προς- τους επιδιωκόμενους στόχους, δηλαδή τη διασφάλιση της ευζωίας των μεταφερόμενων ζώων. Τα αρχεία δεν θα πρέπει να 'φλυαρούν': αυτό που είναι 'απαραίτητο να γνωρίζουμε' πρέπει να κυριαρχεί σε σχέση με αυτό που είναι 'ωραίο να γνωρίζουμε'. Η προώθηση και χρήση **ηλεκτρονικών αρχείων** διευκολύνει την τήρηση των διαχειριστικών απαιτήσεων. Επιπλέον, συνέργειες μπορούν να επιτευχθούν συνδέοντας τα αρχεία για την ευζωία των ζώων με τα αρχεία για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων.

Οι μεταφορείς πρέπει να φέρουν **μαζί τους όλα τα απαραίτητα έγγραφα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού**. Μπορεί να ελεγχθούν για τα έγγραφα αυτά από τις αρμόδιες αρχές είτε κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, ή κατά την οποιαδήποτε μετακίνηση ή άφιξη.

Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να διαθέτουν **πιστοποιητικά επάρκειας** οι οδηγοί ή συνοδοί που είναι υπεύθυνοι για τη μεταφορά άνω των 65 χιλιομέτρων κατοικίδιων ιπποειδών, κατοικίδιων βοοειδών, αιγών, προβάτων, χοίρων και πτηνών. Στα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα έγγραφα αυτά είναι κατά κύριο λόγο τα πιστοποιητικά επαγγελματικής επάρκειας για συγκεκριμένα είδη ζώων και η διάρκεια ταξιδιού.

Όπως αναφέρεται στον Κανονισμό, **οι επαγγελματίες οδηγοί** και συνοδοί πρέπει να έχουν την απαραίτητη **γνώση της νομοθεσίας** όσον αφορά τα παρακάτω θέματα:

- ο μεταφορά ζώων,
- ο φυσιολογία των ζώων (συγκεκριμένα σε ό,τι αφορά ανάγκες για τροφή και νερό)
- ο συμπεριφορά των ζώων και συνθήκες στρες,
- ο πρακτικά θέματα χειρισμού των ζώων,
- ο επίδραση της συμπεριφοράς οδήγησης στην ευζωία των μεταφερόμενων ζώων και την ποιότητα του κρέατος,
- ο περίθαλψη των ζώων σε έκτακτα περιστατικά και θέματα ασφαλείας για το προσωπικό που χειρίζεται τα ζώα.

Ο οδηγός και οι συνοδοί πρέπει να είναι ικανοί ώστε να μεταφέρουν με επάρκεια την γνώση αυτή σε πράξεις. Η μη επαρκής γνώση των θεμάτων αυτών θεωρείται ως ο βασικός κίνδυνος για την ευζωία των ζώων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους.

Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Κανονισμού έχουν συμπεριληφθεί στην **θεωρητική εξέταση των υποψηφίων**. Το περιεχόμενο και η διάρκεια των μαθημάτων απόκτησης επαγγελματικής επάρκειας, οι επαγγελματικές δεξιότητες που θα ληφθούν υπόψη, καθώς και ο τύπος της εξέτασης, είναι ευθύνη του κάθε Κράτους-Μέλους.

1.2 Διαχειριστικά θέματα

Ορθές πρακτικές σχετικά με διαχειριστικά θέματα

1. Κάθε ένας που μεταφέρει ζώα έχει διαθέσιμα **στο μέσο μεταφοράς τα έγγραφα** που πιστοποιούν την προέλευση και την ιδιοκτησία των ζώων, το μέρος αναχώρησης, την ημερομηνία και ώρα αναχώρησης, τον προτιθέμενο τόπο άφιξης, και τη σχεδιαζόμενη διάρκεια του ταξιδιού.
2. Επιπλέον, τα παρακάτω έγγραφα μπορεί να είναι απαραίτητα να συνοδεύουν τη μεταφορά ζώων στην Ευρωπαϊκή Ένωση:
  - ο **Άδεια μεταφορέα** για μεταφορές άνω των 65 χλμ. και έως 8 ωρών (Τύπος I) και άνω των 8 ωρών (Τύπος II);
  - ο **Πιστοποιητικό έγκρισης οδικού οχήματος** για ταξίδι διάρκειας άνω των 8 ωρών
  - ο **Πιστοποιητικό επάρκειας** οδηγών και συνοδών που μεταφέρουν κατοικίδια ιπποειδή, ή κατοικίδια ζώα όπως βοοειδή, πρόβατα, αίγες, χοίρους και πτηνά;
  - ο **Ημερολόγιο ταξιδιού** για ταξίδια μεγάλης διάρκειας για κατοικίδια ιπποειδή, ή κατοικίδια ζώα όπως βοοειδή, πρόβατα, αίγες, χοίρους (όχι για τα πτηνά);
  - ο **Πιστοποιητικά υγείας των ζώων (όπου απαιτείται π.χ. για εμπόριο μεταξύ Κρατών-Μελών ή όταν εξάγονται σε τρίτες χώρες);**
  - ο **Πληροφορίες για την τροφική αλυσίδα** για ζώα προς σφαγή.
3. Πιστοποιητικά για την υγεία των ζώων πρέπει να κατατίθενται μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής TRACES.
4. Οι διοργανωτές αρχειοθετούν και τηρούν όλα τα στοιχεία της μεταφοράς, τα πιστοποιητικά υγείας των ζώων για κάθε μεταφορά για τουλάχιστον **τρία χρόνια**.

Βέλτιστες πρακτικές σχετικά με διαχειριστικά θέματα

5. Τα μέσα μεταφοράς παρέχουν πληροφορίες σχετικά με **την καθαρή χρησιμοποιούμενη επιφάνεια** για κάθε κατάστρωμα φόρτωσης.
6. Τα δεδομένα του ημερολογίου ταξιδιού παρουσιάζονται σε **ηλεκτρονική μορφή** που διαβιβάζεται στις αρμόδιες αρχές.
7. Οι **κατηγορίες των μεταφερόμενων ζώων** ενός είδους παρέχονται επιπλέον από το είδος του ζώου (π.χ. κριάρια, αρνιά, προβατίνες, κ.ά.).
8. Οι πληροφορίες του ταξιδιού μεταδίδονται σε πραγματικό χρόνο στο Σύστημα Ελέγχου Εμπόρων και Εμπειρογνομώνων (TRACES). Οι απαιτούμενες πληροφορίες ταξιδιού αφορούν:
  - ο Ημερομηνία και ώρα **φόρτωσης του πρώτου ζώου** της αποστολής στον χώρο αναχώρησης
  - ο Ημερομηνία και ώρα **εκφόρτωσης του τελευταίου ζώου** της αποστολής στον χώρο άφιξης
  - ο **Είδη και αριθμός** ζώων στην αποστολή
  - ο Είδη και αριθμός ζώων που **τραυματίστηκαν και πέθαναν** κατά τη διάρκεια του ταξιδιού

- Ημερομηνία και ώρα **σύζευξης και αποσύνδεσης του ρυμουλκούμενου**. Ο εξοπλισμός πρέπει να είναι τοποθετημένος στα ρυμουλκούμενο και όχι στο όχημα έλξης (τράκτορα).
  - Εκτιμώμενο **συνολικό βάρος** της αποστολής στον τόπο αναχώρησης ή σε σημεία οποιασδήποτε φόρτωσης
  - Ημερομηνία, ώρα και θέση των **σημείων ανάπαυσης** ή μεταφοράς.
9. Οι διοργανωτές διατηρούν τα αρχεία της μεταφοράς και τα ημερολόγια ταξιδιού για **τουλάχιστον 5 χρόνια**.

1.3 Απόκτηση επαγγελματικής επάρκειας και κατάρτιση

Γενικά, μόνο οι ειδικευμένοι εργαζόμενοι μπορούν να ολοκληρώσουν τις μεταφορές με ελάχιστο αντίκτυπο στην ευζωία των ζώων. Τα απαραίτητα προσόντα ('επάρκεια'), που αποκτώνται μέσω της κατάρτισης και της εργασιακής εμπειρίας στον τομέα της μεταφοράς ζώων, επιτρέπει κάθε μεταφορά:

- Να έχει τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με την **επίδραση** των ενεργειών του **στα ζώα** όσον αφορά την πρόκληση στρες, φόβου ή τραυματισμού τους.
- Να γνωρίζει τις **συνέπειες** των ενεργειών του στην **ποιότητα του κρέατος** των μεταφερόμενων ζώων.
- Να αναγνωρίζει τα κύρια φυσιολογικά σημάδια και να **αξιολογεί την κατάσταση των ζώων** πριν την φόρτωση, κατά τις φάσεις της φόρτωσης και της μεταφοράς και κατά την εκφόρτωση (π.χ. κνησμός, ακινησία, νευρικότητα και άγχος, κ.ά.).
- Να **προσαρμόζει το ταξίδι** στις εκάστοτε συνθήκες (διαφορετική ευαισθησία των ζώων κατά τη μεταφορά στο στρες και τη θνησιμότητα, στις καιρικές συνθήκες, σε απρόοπτα που μπορεί να συμβούν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού).
- Να γνωρίζει του κανόνες **βιο-ασφάλειας**.

Ορθές πρακτικές σχετικά με την απόκτηση επάρκειας και την κατάρτιση

10. Οι διοργανωτές της μεταφοράς εξασφαλίζουν ότι τα άτομα που χειρίζονται τα ζώα έχουν μία βασική, αλλά ακριβή κατανόηση της συμπεριφοράς και των φυσικών αναγκών των ζώων. Για μια σύνοψη των βιολογικών αναγκών των προβάτων κατά τη μεταφορά βλ. [Κεφάλαιο 2.4 Προετοιμασία ζώων για μεταφορά](#).

11. Οι εκπαιδευτές τονίζουν στους επιστάτες τους κινδύνους από **τις πιθανές επιδράσεις** των ενεργειών τους στα ζώα που τους έχουν ανατεθεί.
12. Οι διοργανωτές των μεταφορών εξασφαλίζουν ότι υπάρχει **δέσμευση για σωστό χειρισμό των ζώων** από όλους, όσοι εμπλέκονται στη μεταφορά τους, από την κορυφή και προς τα κάτω.
13. Οι διοργανωτές των μεταφορών εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το ελάχιστο νομικά απαιτούμενο πρόγραμμα κατάρτισης που απαιτείται για τα Πιστοποιητικά Επάρκειας στην Ευρώπη σύμφωνα με τον Κανονισμό και τις εθνικές απαιτήσεις, εάν αυτές υπάρχουν.

Βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την απόκτηση επάρκειας και την κατάρτιση

14. Στην εταιρεία μεταφορών διορίζεται ένας **Υπεύθυνος Μεταφορών**, που αναλαμβάνει την κατάρτιση, τα πιστοποιητικά και τον έλεγχο της ποιότητας των μεταφορών.
15. Οι πρακτικές **ικανότητες** του μεταφορέα **καταγράφονται και ελέγχονται** (π.χ. μέσω ελέγχων και παρακολούθησης στην πράξη).
16. Προσδιορίζονται και **καταγράφονται βασικές παράμετροι** για την αξιολόγηση της ποιότητας της μεταφοράς (π.χ. αριθμός περιστατικών θνησιμότητας, τραυματισμού και οποιαδήποτε μέτρα που σχετίζονται με την ευζωία των ζώων).
17. Οι εταιρείες μεταφορών εξασφαλίζουν ότι οι οδηγοί (και οι επιστάτες) λαμβάνουν διαρκή (δια βίου) **κατάρτιση**.

1.4 Ευθύνες

Ορθές πρακτικές σχετικά με τις Ευθύνες

18. Οι **επιστάτες και οι συνοδοί** των ζώων (συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών και διευθυντών), είναι υπεύθυνοι για:
  - α) τη γενική **υγεία**, τη γενική **ευημερία** και την **καταλληλότητα** των ζώων για το ταξίδι, αυτά αξιολογούνται και καταγράφονται μέσω **τακτικών επιθεωρήσεων**,
  - β) εξασφάλιση συμμόρφωσης με οποιαδήποτε απαιτούμενη πιστοποίηση, είτε κτηνιατρική είτε άλλη,
  - γ) την **παρουσία επιστάτη/συνοδού ζώων** κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, ο οποίος είναι πιστοποιημένος για το είδος που μεταφέρεται και ο οποίος έχει την εξουσία να λαμβάνει άμεσα αποφάσεις. Σε περίπτωση μεταφοράς με μεμονωμένα οχήματα, ο οδηγός του οχήματος μπορεί να είναι ο μοναδικός επιστάτης των ζώων κατά τη διάρκεια του ταξιδιού,
  - δ) την ύπαρξη επαρκούς αριθμού φυλάκων ζώων κατά τη διάρκεια της φόρτωσης και
  - ε) την εξασφάλιση ότι παρέχεται **εξοπλισμός και κτηνιατρική βοήθεια** ανάλογα με το είδος προς μεταφορά και το ταξίδι.
19. **Οι επιχειρηματίες** και οι πράκτορες αγοράς/πώλησης ζώων είναι υπεύθυνοι για:
  - α) την επιλογή **των κατάλληλων ζώων** για ταξίδι, και
  - β) την ύπαρξη κατάλληλων **εγκαταστάσεων** στο σημείο αναχώρησης και άφιξης του ταξιδιού για τη συλλογή, φόρτωση, εκφόρτωση και παραμονή των ζώων, συμπεριλαμβανομένων και οποιαδήποτε στάσεων σε σημεία ξεκούρασης κατά τη διάρκεια του ταξιδιού και για **έκτακτες ανάγκες**.
20. Επιπλέον, **οι επιστάτες** και οι συνοδοί είναι υπεύθυνοι για το μη βάνουσο χειρισμό και τη φροντίδα των ζώων, ιδίως κατά τη διάρκεια της φόρτωσης και εκφόρτωσης. Για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, έχουν **την εξουσία να λαμβάνουν άμεσα μέτρα**. Ελλείψει ξεχωριστού επιστάτη ζώων, ο οδηγός εκτελεί χρέη επιστάτη.
21. Ο **‘Διοργανωτής’** είναι υπεύθυνος για το σχεδιασμό του ταξιδιού ώστε να εξασφαλιστεί η απαραίτητη φροντίδα στα ζώα. Διοργανωτής μπορεί να είναι ο μεταφορέας, ο ιδιοκτήτης του οχήματος και/ή ο οδηγός. Πιο συγκεκριμένα, είναι υπεύθυνοι για:
  - α) να επιλέξουν το **κατάλληλο όχημα** για το είδος του ζώου που μεταφέρεται και για το ταξίδι,
  - β) να εξασφαλίσουν ότι κατάλληλα **εκπαιδευμένο προσωπικό** είναι διαθέσιμο για τη φόρτωση/εκφόρτωση των ζώων,
  - γ) να εξασφαλίσουν την επάρκεια του οδηγού σχετικά με θέματα που σχετίζονται με την ευζωία των ειδών ζώων που μεταφέρονται,

- δ) να αναπτύξουν και να διατηρούν ανανεωμένα **σχέδια έκτακτης ανάγκης** για όλα τα είδη ταξιδιού (ακόμα και όταν δεν είναι υποχρεωτικά) για να αντιμετωπίσουν έκτακτες ανάγκες (συμπεριλαμβανομένων άσχημων καιρικών συνθηκών),
  - ε) να δημιουργήσουν ένα **πλάνο ταξιδιού** για **όλα** τα ταξίδια (συμπεριλαμβανομένων αυτών που είναι υποχρεωτικό) που περιλαμβάνει σχέδιο φόρτωσης, διάρκεια ταξιδιού, δρομολόγιο και τοποθεσίες θέσεων ξεκούρασης,
  - στ) να διασφαλίσουν ότι φορτώνονται μόνο τα **ζώα** που είναι **κατάλληλα για να ταξιδέψουν**, να φορτώνουν σωστά τα ζώα στο όχημα και να τα επιθεωρούν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, και να προχωρούν στις απαραίτητες ενέργειες για την επίλυση προβλημάτων που τυχόν ανακύπτουν. Εάν η καταλληλότητα ενός ζώου για ταξίδι είναι αμφίβολη, το ζώο πρέπει να εξεταστεί από έναν κτηνίατρο που είναι υπεύθυνος για να δηλώσει πια ζώα δεν είναι σε θέση να ταξιδέψουν,
  - ζ) να διασφαλίσουν την ευζωία των ζώων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, και
  - η) **να σχεδιάσουν το ταξίδι, έτσι ώστε** να λαμβάνονται υπόψη υπόψη τυχόν διαφορές στις απαιτήσεις όσον αφορά τον χρόνο ταξιδιού των ζώων και τις απαιτήσεις των **κοινωνικών/εργασιακών κανονισμών που αφορούν τις ώρες της οδήγησης**, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των οδηγών που απαιτούνται για μεγάλες διαδρομές προκειμένου να επιτευχθεί πλήρης συμμόρφωση και με τα δύο είδη κανονισμών. Αυτή μπορεί να αφορά τόσο τον χρόνο οδήγησης όσο και τον χρόνο ανάπαυσης των ζώων, καθώς και την επιλογή του αριθμού των οδηγών που απαιτούνται για μακρινά ταξίδια.
22. Οι **διευθυντές των εγκαταστάσεων** στα σημεία αναχώρησης και άφιξης του ταξιδιού, και στα Σημεία Ελέγχου είναι υπεύθυνοι για:
- α) να εξασφαλίζουν της **κατάλληλης προϋποθέσεις** για την φόρτωση, εκφόρτωση και ασφαλή διαμονή των ζώων, παρέχοντας νερό και τροφή όποτε απαιτείται, καθώς και παρέχοντας προστασία από άσχημες καιρικές συνθήκες έως τη συνέχιση της μεταφοράς, την πώληση ή άλλη χρήση των ζώων (συμπεριλαμβανομένης της εκτροφής ή της σφαγής),
  - β) να παρέχουν **επαρκή αριθμό επιστατών** κατά τη φόρτωση, εκφόρτωση, μεταφορά και διαμονή των ζώων με τέτοιο τρόπο, ώστε να ελαχιστοποιείται το στρες και πιθανοί τραυματισμοί,
  - γ) **να ελαχιστοποιήσουν** τις πιθανότητες για **μετάδοση ασθενειών** μέσω της επισταμένης προσοχής στις διαδικασίες **καθαρισμού και απολύμανσης** του οχήματος και των εξοπλισμών, του ελέγχου της υγιεινής και του περιβάλλοντος, καθώς και της παροχής καθαρής στρωμνής,
  - δ) να παρέχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις για να αντιμετωπιστούν **έκτακτα περιστατικά**,
  - ε) να παρέχουν της εγκαταστάσεις και το πιστοποιημένο προσωπικό για να πραγματοποιηθεί **ευθανασία** των ζώων, εάν απαιτηθεί, και
  - στ) να εξασφαλίσουν επαρκή χρόνο ξεκούρασης και ελάχιστη καθυστέρηση κατά τη διάρκεια των στάσεων.

Βέλτιστες πρακτικές σχετικές με τις ευθύνες

23. Κατανέμονται **σαφείς ορισμοί των ευθυνών** των επιστατών, των συνοδών, των εμπόρων, των διοργανωτών μεταφορών, των κτηνοτρόφων, των διαχειριστών των κέντρων συγκέντρωσης, των οδηγών, των ιδιοκτητών των θέσεων ελέγχου και των σφαγέων, και συμπεριλαμβάνονται στη σύμβαση μεταφοράς. Επίσης, δίνεται σε όλο το προσωπικό, συμπεριλαμβανομένου του οδηγού ή των συνοδών, ένας κατάλογος ελέγχου.

24. **Τυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας (Standard Operating Procedures - SOPs)** καθορίζονται για κάθε δραστηριότητα/εργασία από τον πράκτορα που ορίζεται ως υπεύθυνος. Αυτές περιγράφουν **ακριβή πρωτόκολλα** για τη σίτιση, την παροχή νερού, την ανανέωση και την αντικατάσταση της στρωμνής, την επιθεώρηση και παρακολούθηση των ζώων και τον **ορισμό των ατόμων που είναι υπεύθυνα** για κάθε εργασία. Οι Τυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας ενημερώνονται συνεχώς σύμφωνα με νέες συστάσεις ή/και οδηγίες.

2. Σχεδιασμός και προετοιμασία ταξιδιού

2.1 Εισαγωγή

Η καλή προετοιμασία και ο σχεδιασμός κατά τη μεταφορά των πτηνών είναι ένα από τα πιο σημαντικά στάδια ενός ταξιδιού. Είναι το κλειδί για μια επιτυχημένη μεταφορά σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, τις ορθές πρακτικές και τα υψηλά πρότυπα ευζωίας των ζώων, και το οικονομικό όφελος. Ο **καλός σχεδιασμός βοηθάει στην ομαλή εκτέλεση** των μεταφορών και είναι απαραίτητος για την ελαχιστοποίηση του ρίσκου που προκύπτει όταν εμπλέκονται διαφορετικά μέρη με κακό συγχρονισμό. Η πολυπλοκότητα κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαδικασίας μεταφοράς ζώων καθιστά επιτακτική μια **καλά οργανωμένη προετοιμασία όλων των δραστηριοτήτων**, σύμφωνα με καθορισμένους στόχους, αρμοδιότητες και καθήκοντα επιμέλειας. Η πρόβλεψη **απροσδόκητων γεγονότων** και προβλημάτων και η πρόβλεψη εκπόνησης **σχεδίων έκτακτης ανάγκης** για τη συμπλήρωση σαφώς καθορισμένων Τυποποιημένων Διαδικασιών Λειτουργίας είναι πρωταρχικής σημασίας. Πέραν του άμεσου ενδιαφέροντος για την ευζωία των ζώων, ο σχεδιασμός θα πρέπει να περιλαμβάνει θέματα υγείας των ζώων (βιοασφάλεια), θέματα ανθρώπινης υγείας και ασφάλειας, και οικονομικές συνέπειες.

Όσο αφορά το κομμάτι της ευζωίας των ζώων, το στάδιο της 'προετοιμασίας και του προγραμματισμού περιλαμβάνει τις ακόλουθες πτυχές:

- Προγραμματισμός του ταξιδιού,
- Προετοιμασία οχήματος,
- Προετοιμασίες σχετικές με τα ζώα,

Οι πτυχές αυτές περιγράφονται στις επόμενες παραγράφους.

2.2 Σχεδιασμός του ταξιδιού

Το ταξίδι πρέπει να είναι όσο το δυνατόν **ομαλότερο και ταχύτερο**, προκειμένου να περιοριστεί η έκθεση στο στρες κατά τη μεταφορά. Πρέπει να σχεδιάζεται προσεκτικά ώστε να εξασφαλίζεται η καλή μεταχείριση των προβάτων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς. Στο πλαίσιο του σχεδιασμού για το κάθε ταξίδι, πρέπει να γίνουν **διακανονισμοί για τη διαχείριση τυχόν καθυστέρησης**, βλάβης ή άλλης έκτακτης ανάγκης, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι για την ευζωία των ζώων κατά τη διάρκεια όλων των μεταφορών.

Το ταξίδι πρέπει να **προγραμματίζεται και να προετοιμάζεται προσεκτικά** μετά τη γνωστοποίηση από τον κτηνοτρόφο ή τον έμπορο της ημερομηνίας και του τόπου

αναχώρησης και του τόπου προορισμού στον τελικό πελάτη. Τα σχέδια ταξιδιού περιλαμβάνουν γραπτές ρυθμίσεις σχετικά με τις θέσεις εκκίνησης και εκφόρτωσης, τα σχέδια έκτακτης ανάγκης και τις λεπτομέρειες των φύλλων αποστολής ή των ρυθμίσεων που ισχύουν για στάσεις ανάπαυσης, ιδίως για μεγάλες διαδρομές.

Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να περιλαμβάνουν:

- ο **Περιγραφή της διαδρομής ταξιδιού** και εκτίμηση της διάρκειάς της,
- ο Ανάλυση των **μετεωρολογικών προβλέψεων**,
- ο Επιλογή του **μεταφορέα** και του οχήματος μεταφοράς (π.χ. τύπος I ή II) και/ή του οχήματος ανάλογα με τη διάρκεια του ταξιδιού και τις καιρικές συνθήκες, τον αριθμό και τις κατηγορίες των πτηνών, δηλ. νεοσσοί, ορνίθια κρεοπαραγωγής, αυγοπαραγωγές όρνιθες κτλ.,
- ο Ένα σχέδιο **έκτακτης ανάγκης**,
- ο Προγραμματισμένο **αριθμό οδηγών**,
- ο Διαβεβαιώσεις ότι **το φορτηγό είναι έτοιμο** στον τόπο και στον χρόνο που έχει οριστεί για αναχώρηση.

2.2.1 Διάρκεια ταξιδιού

Η διάρκεια του ταξιδιού έχει σαφή αντίκτυπο στην ευζωία των ζώων και συνδέεται άμεσα με τη διάρκεια μη παροχής τροφής των πτηνών. Συνεπώς, η διάρκεια του ταξιδιού (συμπεριλαμβανομένων των σταδίων φόρτωσης και εκφόρτωσης) πρέπει να εκτιμηθεί σωστά, ώστε να διασφαλιστεί ότι η περίοδος μη παροχής τροφής θα είναι όσο το δυνατόν συντομότερη.

Το Κεφάλαιο V του Κανονισμού 1/2005 αναφέρει ότι τα οικόσιτα πτηνά μπορούν να μεταφερθούν χωρίς τροφή και νερό για έως 12 ώρες, συμπεριλαμβάνοντας τα στάδια φόρτωσης και εκφόρτωσης, ή για έως 24 ώρες για νεοσσούς (δεδομένου ότι το ταξίδι ολοκληρώνεται εντός 72 ωρών από την εκκόλαψη).

Ορθές πρακτικές κατά τη διάρκεια του ταξιδιού

25. Ο στόχος όσων συμμετέχουν στη διαδικασία προγραμματισμού (παραγωγός, μεταφορέας, διευθυντής προμηθειών και αποστολέας) είναι να **ελαχιστοποιήσουν το χρόνο** και να βελτιώσουν την άνεση των πτηνών όταν παραμένουν στο ρυμουλκούμενο.
26. Ο οδηγός πρέπει να οδηγεί προσεκτικά και ομαλά. **Επιλέγει τον βέλτιστο δρόμο λαμβάνοντας υπόψη την απόσταση, τον καιρό, την ποιότητα του οδοστρώματος και τις πιθανές δυσκολίες στο δρόμο** (π.χ. κυκλοφοριακή συμφόρηση, οδικά έργα).
27. Εάν δεν είναι δυνατή η ελαχιστοποίηση του χρόνου που τα πτηνά βρίσκονται στο ρυμουλκούμενο κατά τη μεταφορά σε μεγάλες αποστάσεις από το αγρόκτημα μέχρι το σφαγείο σε ακραίες καιρικές συνθήκες (ζέστη ή κρύο), τότε **οι εργασίες σύλληψης των πτηνών πρέπει να πραγματοποιούνται τη νύχτα**.
28. Είναι απαραίτητη η αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ του οδηγού και των ατόμων που είναι υπεύθυνα για τις θέσεις φόρτωσης και την εκφόρτωσης στους τόπους αναχώρησης και προορισμού. Πρέπει να μοιράζονται εκ των προτέρων τον αριθμό τηλεφώνου και τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ώστε να είναι σε θέση να **γνωστοποιήσουν αμέσως τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις** στο προγραμματισμένο πρόγραμμα μεταφοράς πριν και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Για παράδειγμα, το

σφαγείο ενημερώνεται για την ώρα άφιξης και για τυχόν καθυστέρηση κατά τη μεταφορά. Συνεπώς, ο χρόνος αναμονής στο σφαγείο μπορεί να μειωθεί.

Βέλτιστες πρακτικές κατά τη διάρκεια του ταξιδιού

29. Τα κρεοπαραγωγά ορνίθια και οι γαλοπούλες που προορίζονται για σφαγή, πουλάδες και αυγοπαραγωγές όρνιθες **δεν πρέπει να παραμένουν σε κιβώτια για περισσότερο από 6 ώρες** στο σφαγείο.
30. Στο μέτρο του δυνατού, όταν το ταξίδι διαρκεί περισσότερο από 9/10 ώρες, **προγραμματίζετε να έχετε 2 οδηγούς για να αποφύγετε τυχόν παρατεταμένα διαλλείματα που απαιτούνται για να είστε σύμφωνοι με την Πρακτική 32.**
31. Εκτός από τους νεοσσούς όπου το όχημα είναι θερμαινόμενο και αεριζόμενο, ο οργανωτής της μεταφοράς πρέπει **να αποφεύγει τις μεταφορές κατά τη διάρκεια των θερμών ωρών της ημέρας**, προγραμματίζοντας το ταξίδι για να επωφεληθεί από πιο ψυχρές συνθήκες, π.χ. κατά τη νύχτα.
32. Στο μέτρο του δυνατού, ο διοργανωτής των μεταφορών πρέπει να αποφεύγει την **κυκλοφοριακή συμφόρηση** στις αστικές περιοχές.

2.2.2 Σχέδια έκτακτης ανάγκης

Ο κύριος στόχος του μεταφορέα είναι να παραδώσει τα ζώα έγκαιρα και σε καλές συνθήκες ευζωίας, παρά τους κινδύνους για καθυστέρηση στο δρόμο. Μπορεί να υπάρξουν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ακόμη και όταν έχει γίνει η βέλτιστη προετοιμασία και προγραμματισμός. **Το σχέδιο έκτακτης ανάγκης έχει ως στόχο να βοηθήσει τον οδηγό και την εταιρεία μεταφορών να εξασφαλίσουν την υγεία και την ευζωία των ζώων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.** Ο Κανονισμός αναφέρει το σχέδιο έκτακτης ανάγκης ως προαπαιτούμενο για την παροχή άδειας μεταφοράς μεγάλης διάρκειας, αλλά είναι επίσης χρήσιμο και για ταξίδια μικρής διάρκειας. Τα σχέδια έκτακτης ανάγκης είναι πλέον χρήσιμα όταν αποτελούν αντικείμενο εκπαίδευσης και ενημερώνονται τακτικά από τον μεταφορέα. Τα σχέδια πρέπει να απαντούν σε τέσσερις ερωτήσεις: ποιοι **δυναμικοί κίνδυνοι** μπορεί να προκαλέσουν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, **τι μπορεί να γίνει** όταν αυτές προκύψουν, **ποιος πρέπει να κάνει τι και πώς θα εφαρμοστούν τα μέτρα αντιμετώπισής της.** Με την προετοιμασία, ο μεταφορέας θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί με αποτελεσματικό τρόπο και να μειώσει τον αντίκτυπο μιας καθυστέρησης ή ενός ατυχήματος στα ζώα. Το Σχήμα 2.1 παρέχει ένα παράδειγμα σχεδίου έκτακτης ανάγκης από τον [Οδηγό Πρακτικών Κατευθυντήριων Γραμμών για την Αξιολόγηση Καταλληλότητας Μεταφοράς των Ιπποειδών \(2016\)](#).

Ορθές πρακτικές σχετικά με τα σχέδια έκτακτης ανάγκης

33. **Σε περίπτωση καθυστέρησης**, η ευζωία και η ασφάλεια των ζώων πρέπει να θεωρείται πρωταρχικής σημασίας ανά πάσα στιγμή. Είναι ευθύνη του οδηγού να διατηρεί τα ζώα άνετα και ασφαλή και να διασφαλίζει ότι ο χρόνος ταξιδιού περιορίζεται στο ελάχιστο.

Annex III – Example of UK contingency plan

Council Regulation (EC) 1/2005
Contingency Plan Template For Type 2 Transporters

Please complete this Contingency Plan and submit to the following address with your application form for a Type 2 Transporter Authorisation:

This generic Contingency Plan is to be completed by the Transporter.

Section 1 – Contact Details

Name of Transporter

Address:

Contact Telephone Number Email Address

Section 2 – In case of an emergency:

- 1 Who is your nominated vehicle breakdown/recovery company?
- 2 What action will you take in the event of a traffic accident, road closure or weather conditions delay your journey?
- 3 What action will you take if the ferry/shuttle service has been suspended?
- 4 What action will you take in the event that your vehicle suffers an irreparable breakdown?
- 5 What action will you take if any animal(s) become ill during the journey?
- 6 What action will you take if any animal(s) needs to be euthanised?
- 7 What action will you take in the event that you encounter extreme temperatures (either hot or cold) during the journey?
- 8 What action will you take if there is confirmation of a Notifiable Disease in an area you're travelling through?

Transporter Signature

Name in BLOCK LETTERS Date

Σχήμα 2.1. Η δομή ενός σχεδίου έκτακτης ανάγκης (όπως παρουσιάζεται στον Οδηγό Πρακτικών Κατευθυντήριων Γραμμών για την Αξιολόγηση της Καταλληλότητας Μεταφοράς των Ιπποειδών 2016).

34. Ο οδηγός θα πρέπει να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να ελαχιστοποιήσει καθυστερήσεις και να εξασφαλίσει ότι υπάρχει **νερό, σκιά σε μια θερμή ημέρα και επαρκής εξαερισμός.**

35. Εάν είναι απαραίτητο, ο οδηγός **θα πρέπει να ζητήσει τη βοήθεια της αστυνομίας** για να μπορέσει το ταξίδι του να συνεχιστεί το συντομότερο δυνατό κατά τη διάρκεια υποχρεωτικής στάσης για μακρό διάστημα (π.χ. εάν ο δρόμος είναι κλειστός λόγω ατυχήματος).
36. Σε περίπτωση **μηχανικής βλάβης** του οχήματος, πρέπει να προσδιοριστεί η φύση της βλάβης και να εκτιμηθεί η διάρκεια των επισκευών. Εάν οι επισκευές δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν στο χώρο της βλάβης ή θα διαρκέσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα, θα πρέπει να γίνουν **οι απαραίτητες συνεννοήσεις για να χρησιμοποιηθεί άλλο όχημα.**

37. Στο όχημα πρέπει να υπάρχει σχέδιο έκτακτης ανάγκης. Ένα παράδειγμα σχεδίου παρέχεται στο Σχήμα 2.1. Το σχέδιο πρέπει να είναι γνωστό και κατανοητό από όλους όσοι ασχολούνται με τη μεταφορά ζώων κατά τη διάρκεια οποιουδήποτε ταξιδιού. Πρέπει να περιγράφει πώς να διαχειριστούν απρόβλεπτα περιστατικά και καθυστερήσεις προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα ζώα δεν θα υποστούν σημαντικό κακό. Οι καθυστερήσεις μπορεί να οφείλονται σε καιρικές συνθήκες, ζητήματα κυκλοφορίας, ατυχήματα, έργα οδοποιίας, μηχανικές βλάβες ή κλείσιμο εγκαταστάσεων. Το σχέδιο έκτακτης ανάγκης πρέπει, μεταξύ άλλων, να προβλέπει την παροχή εγκαταστάσεων για τη διαμονή ζώων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

38. Στην περίπτωση έκτακτου συμβάντος, το σχέδιο αντιμετώπισής του ενεργοποιείται από όποιον αντιληφθεί πρώτος το πρόβλημα, τον οδηγό ή τον μεταφορέα.
39. Το σχέδιο έκτακτης ανάγκης πρέπει **να περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία:**
- α) Λύσεις για το πώς μπορεί να στηθεί μια **σταθερή γέφυρα επικοινωνίας** μεταξύ του μεταφορέα και του οδηγού,
  - β) Λύσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εξασφαλιστεί η **επικοινωνία με τις αρχές** (αστυνομία/κτηνίατροι),
  - γ) **Κατάλογο των τηλεφωνικών αριθμών επικοινωνίας** όλων των εμπλεκόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού τηλεφώνου της ασφαλιστικής εταιρείας για τα πτηνά,
  - δ) Λύσεις σχετικά με τον **τρόπο οργάνωσης των τοπικών υπηρεσιών βοήθειας**, για την οργάνωση της μεταφόρτωσης του φορτίου (εναλλακτικές λύσεις),
  - ε) Λύσεις για την **οργάνωση επισκευών** σε περίπτωση βλάβης του οχήματος,
  - στ) Λύσεις για την **εκφόρτωση ζώων** σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή καθυστέρησης: τα **σημεία όπου μπορούν να εκφορτωθούν τα ζώα** είναι εντοπισμένα σε όλη τη διάρκεια της προγραμματισμένης διαδρομής και οι πληροφορίες αυτές είναι άμεσα διαθέσιμες στον οδηγό,
  - ζ) Λύσεις για το πώς μπορεί να οργανωθεί η παροχή **τροφής, νερού και στρωμνής** για τα ζώα σε περίπτωση απρόβλεπτων μεγάλων καθυστερήσεων (π.χ. στις συνοριακές διαβάσεις),
  - η) **Άλλα θέματα** που είναι απαραίτητα για να εξασφαλιστεί ότι τα ζώα δεν υφίστανται σημαντικό κακό εξαιτίας καθυστερήσεων κατά τη μεταφορά.
40. **Τα ζώα μπορεί να τραυματιστούν** κατά τη διάρκεια της μεταφοράς. Είναι δυνατό να χρειαστεί ένα ζώο να υποστεί ευθανασία πριν από την άφιξή του στον προορισμό του, προκειμένου να αποφευχθεί ο πόνος ή η αγωνία του ζώου. Ως εκ τούτου, ο μεταφορέας θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του τα **στοιχεία επικοινωνίας ενός κτηνιάτρου ή εξουσιοδοτημένου σφαγέα**, που είναι ικανός για να κάνει την ευθανασία, σε συγκεκριμένα σημεία κατά μήκος του ταξιδιού ή στον προορισμό.

41. Μόνο οι οδηγοί ή οι συνοδοί που έχουν πιστοποιητικό επάρκειας και έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση στον τομέα της επείγουσας φροντίδας των ζώων, μπορούν να παράσχουν **κτηνιατρική φροντίδα σε ζώα που τραυματίστηκαν** κατά τη μεταφορά.
42. Για τους νεοσσούς, σε περίπτωση βλάβης του οχήματος, οργανώστε την αποστολή άλλου φορτηγού για τη μεταφόρτωσή τους.

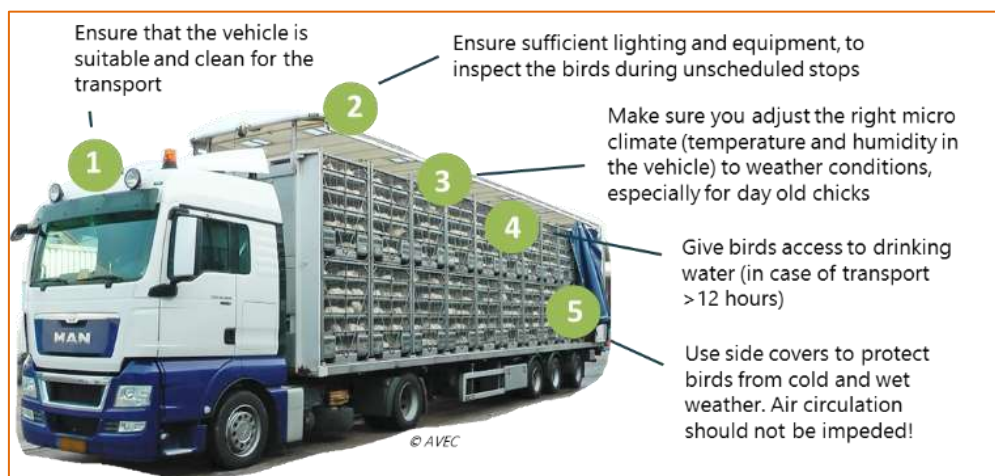
Βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τα σχέδια έκτακτης ανάγκης

43. Ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης πρέπει να έχει εκπονηθεί και για **σύντομα ταξίδια μικρότερα των 8 ωρών**.
44. Για να είστε κατάλληλα προετοιμασμένοι για ένα ατύχημα, κάθε όχημα μεταφοράς θα πρέπει να φέρει τα ακόλουθα:
  - α) **Φύλλο με στοιχεία επαφής** σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, με διαθέσιμους αριθμούς τηλεφώνου όλο το 24ώρο, από το σημείο αναχώρησης και προορισμού, από τις τοπικές αρμόδιες αρχές, τους διαθέσιμους κτηνιάτρους, τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, τους ιδιοκτήτες σημείων έκτακτης ανάγκης και τις ασφαλιστικές εταιρείες,
  - β) **Συσκευές προειδοποίησης** έκτακτης ανάγκης (π.χ. φωτοβολίδες, τρίγωνα έκτακτης ανάγκης) σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις,
  - γ) **Κάμερα**/κάμερα κινητού τηλεφώνου,
  - δ) **Πληροφοριακό δελτίο** για ατυχήματα,
  - ε) **Δελτίο με την πολιτική της εταιρίας για τα ατυχήματα/Τυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας,**
  - στ) **Πυροσβεστήρας,**
  - ζ) **Σύνεργα διαχείρισης διαρροών ή καθαρισμού.**
45. Ο μεταφορέας πρέπει να **παρακολουθεί συνεχώς την ευζωία και την κατάσταση** των ζώων κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε καθυστέρησης. Για τις πουλάδες και τα πτηνά προς σφαγή, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε καθυστέρησης, **ο οδηγός πρέπει να ελέγχει τα πτηνά** στα οποία έχει πρόσβαση για σημάδια λαχανιάσματος και να λάβει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.
46. Σε περίπτωση καθυστέρησης, ο μεταφορέας πρέπει να **επικοινωνήσει με τα πρόσωπα επαφής του σημείου αναχώρησης και προορισμού** για να τους ενημερώσει για τη φύση της καθυστέρησης και να καθορίσει το καλύτερο σχέδιο δράσης για τον εαυτό τους και την ευημερία των ζώων.
47. Θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για **άνετη και εύκολη πρόσβαση έκτακτης ανάγκης** στα οχήματα ώστε να διευκολύνεται η επιθεώρηση των ζώων και να παρέχεται βοήθεια σε αυτά που βρίσκονται σε ανάγκη.
48. Οι διαδικασίες έκτακτης ανάγκης **αξιολογούνται περιοδικά** και συζητούνται με το προσωπικό μέσω εσωτερικών ελέγχων και τροποποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες.
49. Ο εξοπλισμός που φυλάσσεται για **ευθανασία έκτακτης ανάγκης** είναι καλά συντηρημένος και μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά. Κρατούνται τεκμηριωμένα αρχεία κατοχής και συντήρησης του εξοπλισμού.
50. Οι πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο μεταφοράς των ζώων (συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων που σχετίζονται με καταστάσεις έκτακτης ανάγκης) **μοιράζονται μεταξύ των μεταφορέων** και αξιολογούνται σε τακτική βάση (κατά πόσο είναι αποτελεσματικές ή όχι).
51. Για νεοσσούς που διατρέχουν κίνδυνο θερμικής καταπόνησης σε συνθήκες χαμηλής υγρασίας, πρέπει να **ψεκάσται νερό στο πάτωμα** του οχήματος.

52. Σε περίπτωση βλάβης του κινητήρα κατά τη μεταφορά νεοσσών θα πρέπει να υπάρχει μια γεννήτρια έκτακτης ανάγκης - έτσι ώστε οι ανεμιστήρες να μπορούν να διατηρούνται σε λειτουργία και να ρυθμίζεται η θερμοκρασία, η ροή αέρα και το οξυγόνο.

2.3. Μέσα μεταφοράς

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία οχημάτων και εμπορευματοκιβωτίων, αλλά όλα πρέπει να είναι κατάλληλα για τις κατηγορίες και τις ηλικίες των πτηνών. Ο σχεδιασμός και η συντήρηση του οχήματος πρέπει να εξασφαλίζουν την ασφάλεια των ζώων και την ευζωία τους, όπως συνοψίζεται στο Σχήμα 2.1. Επιπλέον, η πυκνότητα φόρτωσης και η διαμόρφωση και χρήση των πλαϊνών καλυμμάτων πρέπει να γίνονται ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες.

Σχήμα 2.2 Σχεδιασμός οχήματος και συντήρηση

Κατά τη μεταφορά των πτηνών, προσπαθήστε να διατηρήσετε μια βέλτιστη θερμική ισορροπία. Ωστόσο, συνθήκες με **μη επαρκή έλεγχο του παθητικού εξαερισμού εκθέτουν τα ορνίθια κρεοπαραγωγής, τις γαλοπούλες και τις όρνιθες σε θερμό ή ψυχρό στρες**. Για τις αυγοπαραγωγές όρνιθες, εξωτερικές θερμοκρασίες κάτω των 15 ° C ενδέχεται να προκαλέσουν θερμική καταπόνηση σε ανοικτά οχήματα με παθητικό αερισμό.

Αντίθετα, οι νεοσσοί μεταφέρονται σε κλειστά οχήματα, σε συνθήκες με ελεγχόμενο εξαερισμό. Ωστόσο, οι νεοσσοί εκτίθενται συχνά σε θερμική ή ψυχρή καταπόνηση εξαιτίας των ανεπαρκώς ελεγχόμενων συνθηκών εξαερισμού των κιβωτίων νεοσσών, γεγονός που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ευζωία και τη μελλοντική παραγωγικότητά τους.

Ο **χώρος στους κλωβούς** πρέπει να προσαρμόζεται αναφορικά με τα είδη των πτηνών, την ηλικία και το κλίμα ώστε να εξασφαλίζεται η φυσική και θερμική τους άνεση, καθώς ο διαθέσιμος χώρος εντός του οχήματος επηρεάζει άμεσα τις συνθήκες διαβίωσης των μεταφερόμενων πτηνών. Η υπερβολική πυκνότητα φόρτωσης μπορεί να προκαλέσει διάσχιση, τραυματισμό, κατάγματα άκρων ή πτερών και ακόμη και ασφυξία. Ωστόσο, οι αυγοπαραγωγές όρνιθες έχουν κακή κάλυψη από πτέρωμα και είναι πιο πιθανό να παρουσιάσουν ψυχρό στρες, εάν η πυκνότητα φόρτωσης είναι πολύ χαμηλή. Καθώς η υποθερμία είναι το κυριότερο ζήτημα για τους νεοσσοί, ο κίνδυνος καταπόνησης από κρύο είναι επίσης υπαρκτός, όταν η πυκνότητα φόρτωσης είναι πολύ χαμηλή επειδή δεν μπορούν να ζεσταθούν.

2.3.1 Σχεδιασμός και συντήρηση του οχήματος

Ορθές πρακτικές σχετικά με το σχεδιασμό και συντήρηση του οχήματος

53. Τα φορτηγά πρέπει να είναι σχεδιασμένα για τη μεταφορά ζώων. Πρέπει να είναι **καλά συντηρημένα, καθαρά, λειτουργικά και να παρέχουν προστασία** στα πτηνά από τις κλιματολογικές συνθήκες (π.χ. σταθεροποιημένοι μουςαμάδες κατά τρόπο που να επιτρέπεται η κυκλοφορία του αέρα, και έτσι ώστε τα καλύμματα/μουςαμάδες να μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν σε μεταβλητές καιρικές συνθήκες κατά τη διάρκεια μακρινών ταξιδιών).
54. Πρέπει να χρησιμοποιείτε στιβαρά, ασφαλή και καθαρά κιβώτια.

Σχήμα 2.3 Χρήση στιβαρών, ασφαλών και καθαρών κιβωτίων

55. **Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται κατεστραμμένα κιβώτια.** Θα πρέπει να επισκευαστούν ή να αντικατασταθούν.
56. Το δάπεδο των κιβωτίων θα πρέπει να σχεδιάζεται έτσι ώστε **να αποφεύγεται η ολίσθηση των πτηνών** (π.χ. αντιολισθητική επιφάνεια) και η συσσώρευση περιττώματων.
57. Θα πρέπει να υπάρχει **φωτισμός και εξοπλισμός** (π.χ. σκάλες, φακοί) για τον οδηγό **για να επιθεωρεί τα ζώα** σε κάθε στάση κατά τη μεταφορά.
Τα πλευρικά καλύμματα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε περίπτωση κρύου καιρού, ειδικά για πτηνά στο πίσω μέρος του οχήματος που είναι πιο εκτεθειμένα σε ψυχρές καταπονήσεις. Ωστόσο, η κυκλοφορία του αέρα δεν πρέπει να παρεμποδίζεται. Αυτά τα καλύμματα πρέπει να είναι αρκετά μεγάλα ώστε να προστατεύουν τα πτηνά στην πρώτη σειρά.

59. Για τα ταξίδια που διαρκούν περισσότερο από 12 ώρες για πουλάδες και πτηνά προς σφαγή, τα φορτηγά θα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με πλήρως λειτουργικούς τροφοδότες τροφής και νερού. Όλα τα ζώα θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ταΐστρες και ποτίστρες. Πρέπει να αποφεύγεται η διαρροή νερού καθώς μπορεί να βραχεί το φτέρωμα των πτηνών.

60. Εάν είναι διαθέσιμος μηχανικός εξοπλισμός (π.χ. στα φορτηγά για νεοσσούς), **τα συστήματα αερισμού πρέπει να ελέγχονται και να συντηρούνται τακτικά.**
61. Για **νεοσσούς, οι αισθητήρες** θερμοκρασίας και (εάν υπάρχουν) υγρασίας **πρέπει να βαθμονομηθούν** σύμφωνα με τις συστάσεις του κατασκευαστή του φορτηγού.

62. Για νεοσσούς, **οι αισθητήρες** θερμοκρασίας και (αν υπάρχουν) υγρασίας **πρέπει να βρίσκονται σε στρατηγικές θέσεις** που συμμορφώνονται με τις συστάσεις του κατασκευαστή.
63. Για νεοσσούς, **τα κιβώτια πρέπει να είναι κατάλληλα στερεωμένα** ώστε να αποφεύγεται η μετακίνηση και η διατάραξη των πτηνών κατά τη μεταφορά.

Βέλτιστες πρακτικές σχετικά με το σχεδιασμό και συντήρηση του οχήματος

64. Για να είναι εφικτή η πρόσβαση στα πτηνά και η παροχή επείγουσας περίθαλψης, **τα κιβώτια πρέπει να έχουν πλευρικές θύρες πρόσβασης.**
65. **Οι μεγάλες θύρες πρόσβασης στην πλευρά των κιβωτίων προτιμώνται** για τη φόρτωση των ορνίθων αυγόπαραγωγής και πρέπει να είναι επαρκούς μεγέθους ώστε να επιτρέπουν τη στοίβαξη των δοχείων πριν από τη φόρτωση στο όχημα.
66. **Τα κιβώτια πρέπει να βελτιώνονται με:**
- **Μεγάλες συρόμενες πόρτες στο πάνω μέρος.**
  - **Στερεό χείλος στο κάτω μέρος** για να αποφευχθεί η προεξοχή των δακτύλων.
  - **Τρύπες που δεν είναι τόσο μεγάλες** ώστε τα κεφάλια να προεξέχουν.
  - Κατάλληλη **απόσταση ασφαλείας της πόρτας κλεισίματος** των κιβωτίων.
67. Το φορτίο πρέπει να ελέγχεται για τη **σταθερότητα των κιβωτίων** και τη συμπεριφορά των πτηνών σε κάθε στάση που πρέπει να κάνει ο οδηγός. Αυτό δεν πρέπει να επηρεάζει τη βιοασφάλεια.
68. Για την αποφυγή θερμικής καταπόνησης - τα φορτηγά πρέπει να είναι εξοπλισμένα με οροφές (Σχήμα 2.3) **που μπορούν να ανυψωθούν**, έτσι ώστε ο θερμός αέρας να μπορεί να εξέλθει από το φορτηγό. Αυτές οι οροφές μπορούν επίσης να έχουν ανεμιστήρες/πλέγματα ή ανοίγματα για να αποτρέψουν τη συσσώρευση θερμότητας.

Σχήμα 2.4 Τα φορτηγά μπορεί να έχουν οροφή που μπορεί να ανυψωθεί ώστε να αποφευχθεί η καταπόνηση λόγω ζέστης.

69. Εάν είναι διαθέσιμος **εξαναγκασμένος εξαερισμός** για πουλάδες και πτηνά για σφαγή, πρέπει να χρησιμοποιείται για να **ελαχιστοποιείται η θερμική καταπόνηση** όταν χρειάζεται. Για διαδρομές 4 ωρών ή περισσότερο, πρέπει να υπάρχει διαθέσιμη γεννήτρια έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση βλάβης του κινητήρα.
70. Για τη μεταφορά ορνιθίων κρεατοπαραγωγής, νεοσσών, **οι αισθητήρες υγρασίας θα πρέπει να τοποθετούνται** σύμφωνα με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις του φορτηγού. Ο συναγερμός πρέπει να ενεργοποιείται όταν οι συγκεντρώσεις υγρασίας βρίσκονται σε επικίνδυνες τιμές.

71. **Χαρτί ή άλλα κατάλληλα υλικά πρέπει να τοποθετούνται στο πάτωμα των κιβωτίων** νεοσσών, αλλά όχι στο κάτω μέρος των πλαστικών κιβωτίων, καθώς αυτό μπορεί να εμποδίσει τη ροή του αέρα.

2.3.2 Διαθέσιμος Χώρος στο όχημα

Ο Κανονισμός απαιτεί να υπάρχει διαθέσιμος τουλάχιστον ο παρακάτω διαθέσιμος χώρος/επιφάνεια:

Πίνακας 2.1 Συνιστώμενοι διαθέσιμοι χώροι για πτηνά

Κατηγορία	Επιφάνεια σε cm ²
Νεοσσοί	21 – 25 ανά νεοσσό
Όρνιθες εκτός νεοσσών (βάρος σε kg)	Επιφάνεια (σε cm ² ανά kg)
< 1.6	180 - 200
1.6 to <3	160
3 to 5	115
5	105

Οι αριθμοί αυτοί μπορεί να διαφέρουν όχι μόνο ως προς το βάρος και το μέγεθος των πτηνών, αλλά και ως προς τη φυσική τους κατάσταση, τις εξωτερικές καιρικές συνθήκες και τον πιθανό χρόνο ταξιδιού.

Ορθές πρακτικές για το διαθέσιμο χώρο στο όχημα

72. Για τα ορνίθια κρεοπαραγωγής, τις όρνιθες αυγοπαραγωγής, τις πουλάδες και τις γαλοπούλες, το κιβώτιο **δεν πρέπει να έχει ύψος που να επιτρέπει στα πτηνά να σταθούν όρθια**, καθώς αυτό μπορεί να οδηγήσει σε πτώση και πρόκληση τραυματισμού. Το ύψος πρέπει να τους επιτρέπει να **κάθονται άνετα**, με το κεφάλι ανυψωμένο, κατά τη διάρκεια της μεταφοράς.
73. Για ταξίδια άνω των 12 ωρών, **τα ζώα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε νερό** ρυθμίζοντας το ύψος του κιβωτίου έτσι ώστε όλα να έχουν πρόσβαση στις θηλές της ποτίστρας.
74. Η **πυκνότητα φόρτωσης πρέπει να προσαρμόζεται για να αποφεύγεται η θερμική καταπόνηση** σε περιπτώσεις ζεστού και υγρού καιρού ή σε περίπτωση κρύου καιρού.
75. Τα πτηνά πρέπει να φορτώνονται ομοιογενώς, **με τον ίδιο αριθμό πτηνών σε κάθε δοχείο**.
76. Τα δοχεία πρέπει να είναι καλά διατεταγμένα εξασφαλίζοντας **επαρκή κυκλοφορία αέρα**.
77. Για νεοσσούς, το φορτηγό πρέπει να προθερμαίνεται σε κρύο καιρό, ακολουθώντας τις συστάσεις του κατασκευαστή.

Βέλτιστες πρακτικές για το διαθέσιμο χώρο στο όχημα

78. **Κάθε εταιρεία πρέπει να προβλέπει ένα όριο θερμοκρασίας και σχετικής υγρασίας** πάνω από το οποίο θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για να αποφευχθεί η θερμική καταπόνηση και έτσι να αποφευχθούν οι θάνατοι κατά την άφιξη (DOA). Τέτοια μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν, π.χ., μείωση της συνολικής πυκνότητας φόρτωσης, μείωση της πυκνότητας σε κιβώτια τοποθετημένα σε θερμά σημεία, ρύθμιση του

μικροκλίματος μέσα στο φορτηγό, μεταφορά κατά τη νύχτα. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προδιαγραφές του φορτηγού.

79. Ο οδηγός πρέπει να ενημερώνει την ομάδα σύλληψης για **τον αριθμό των ζώων που πρέπει να τοποθετήσουν σε κάθε κιβώτιο** προκειμένου να τηρήσει την πυκνότητα που υπολογίζει με τις πληροφορίες που έχει λάβει σχετικά με το βάρος και τον αριθμό των ζώων.

2.4. Προετοιμασία των ζώων

Πριν την μεταφορά, τα ορνίθια κρεοπαραγωγής, οι γαλοπούλες και οι όρνιθες αυγοπαραγωγής στερούνται τροφής για να περιοριστούν οι κίνδυνοι μόλυνσης κατά τη διαδικασία της σφαγής και για να μειωθεί η παραγωγή κοπράνων στα κιβώτια μεταφοράς. Παρόλο που τα πτηνά είναι συνήθως ανεκτικά σε μέτρια στέρση τροφής (περίπου 10 ώρες) - αυτό προκαλεί πάντα στρες. **Το στρες δεν είναι καλό για την ευζωία των πτηνών και μπορεί να οδηγήσει σε κακή ποιότητα κρέατος.** Και οι δύο λόγοι δικαιολογούν την προσπάθεια για να βελτιστοποιήσετε το ταξίδι, ώστε τα πτηνά να μην νηστικά για πολύ καιρό. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις όρνιθες αυγοπαραγωγής: μετά από αρκετούς μήνες παραγωγής αυγών, μια παρατεταμένη απομάκρυνση τροφής θα καταστήσει τις όρνιθες πιο ευάλωτες κατά τη μεταφορά. Για να περιοριστεί ο χρόνος στέρσης τροφής, **είναι καλύτερο να μην αποσύρονται οι ζωοτροφές για περισσότερο από 24 ώρες πριν από τον αναμενόμενο χρόνο σφαγής.**

Πριν από τη φόρτωση, είναι απαραίτητο **να εκτιμηθεί η κατάσταση της υγείας των πτηνών πριν από τη σύλληψη και φόρτωση τους** στα κιβώτια. Η σύλληψη και η μεταφορά ακατάλληλων πτηνών επιδεινώνει σοβαρά τις υπάρχουσες οδυνηρές καταστάσεις και θα πρέπει να αποφεύγεται.

Κατά την αξιολόγηση της ικανότητας μεταφοράς των πτηνών, οι κύριοι κίνδυνοι δεν είναι ίδιοι για όλα τα πτηνά. Για παράδειγμα, καθώς οι νεοσσοί εξετάζονται τακτικά κατά την εκκόλαψη και κατά τη διάρκεια της τοποθέτησής τους σε κιβώτια, ο κίνδυνος φόρτωσης ενός ακατάλληλου πτηνού είναι χαμηλός. Ωστόσο, η κατάσταση διαφέρει για τις όρνιθες αυγοπαραγωγής. Καθώς οι όρνιθες αυγοπαραγωγής παράγουν πολλά αυγά κατά τη διάρκεια της παραγωγικής τους ζωής, τα οστά τους εξασθενούν, οπότε είναι σημαντικό να εντοπίζονται τα πτηνά με σπασμένα κόκαλα πριν τη σύλληψη και να τα χειριστούν προσεκτικά κατά τη φόρτωση και εκφόρτωση. **Οι όρνιθες με κατάγματα οστών είναι ακατάλληλες για μεταφορά και πρέπει να υφίστανται ευθανασία στην εκτροφή.**

Οι παρακάτω πρακτικές στοχεύουν στο να δείξουν ποια είναι τα ακατάλληλα πτηνά και τι πρέπει να γίνει με αυτά.

2.4.1 Προετοιμασία των ζώων για τη μεταφορά

Ορθές πρακτικές για την προετοιμασία των ζώων για τη μεταφορά

80. Τα ζώα που μεταφέρονται στα σφαγεία (ορνίθια κρεοπαραγωγής, γαλοπούλες, όρνιθες αυγοπαραγωγής) πρέπει να υποβάλλονται σε νηστεία κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται η παραγωγή κοπράνων. **Αυτή η διάρκεια στέρσης τροφής δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 24 ώρες.** Η διάρκεια εξαρτάται από το χρόνο μεταφοράς και το χρόνο αναμονής στο σφαγείο. Σε περίπτωση ταξιδιού μικρότερου των 12 ωρών, πρέπει να είναι τουλάχιστον 4 ώρες πριν από την αναχώρηση, ώστε να ελαχιστοποιηθούν τα περιττώματα που πέφτουν στα κατώτερα επίπεδα.

81. Για τα ορνίθια κρεοπαραγωγής, δεν πρέπει να στερούνται τροφής περισσότερο από 12 ώρες πριν από τον αναμενόμενο χρόνο σφαγής.
82. Πρέπει να υπάρχει διαθέσιμο νερό μέχρι την έναρξη της διαδικασίας σύλληψης.
83. Ο μεταφορέας πρέπει να γνωρίζει τον αριθμό και το βάρος των ζώων πριν τη μεταφορά ώστε να καθορίσει και τον αριθμό των κιβωτίων και φορτηγών. **Οι**

πτηνοτρόφοι οφείλουν να παρέχουν τις σχετικές πληροφορίες 48 ώρες πριν από την έναρξη της σύλληψης.

Σχήμα 2.5 Πρέπει να υπάρχει διαθέσιμο νερό μέχρι την έναρξη της διαδικασίας σύλληψης

Βέλτιστες πρακτικές για την προετοιμασία των ζώων για τη μεταφορά

84. Για τις όρνιθες αυγοπαραγωγής, τις γαλοπούλες και τις πουλάδες, **η στέρηση τροφής δεν πρέπει να ξεπερνάει τις 24 ώρες** πριν την εκτιμώμενη ώρα σφαγής.

2.4.2 Ικανότητα των ζώων για μεταφορά

Ορθές πρακτικές για την ικανότητα για μεταφορά

85. Ο πτηνοτρόφος ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του οφείλει να **ελέγχει την καταλληλότητα των ζώων που προορίζονται για μεταφορά** πριν από την άφιξη του προσωπικού σύλληψης και να εποπτεύει το έργο της ομάδας σύλληψης, ώστε να αποφεύγονται προβλήματα σχετικά με την καταλληλότητα για μεταφορά λόγω της διαδικασίας σύλληψης.
86. Ο **οδηγός είναι εκπαιδευμένος και ικανός να αναγνωρίζει τα μη κατάλληλα πτηνά.**

87. Τα χαρακτηριστικά των ζώων που απαγορεύουν τη μεταφορά (ορισμός ακατάλληλου ζώου για μεταφορά) είναι στα πτηνά:

- ο κατάγματα σε οστά (πτερά, άκρα),
- ο σοβαρές δυσκολίες μετακίνησης.

88. Τα ακατάλληλα ζώα δεν πρέπει να φορτωθούν και πρέπει να **θανατωθούν από εκπαιδευμένο άτομο χωρίς καθυστέρηση.**

89. **Βρεγμένα πτηνά δεν πρέπει να μεταφέρονται.** Θα πρέπει πρώτα να αφήνονται να στεγνώσουν στην εκτροφή. Σε περίπτωση ανωτέρας βίας (όπως η πλημμύρα μιας εγκατάστασης), τα βρεγμένα πτηνά μπορούν να μεταφερθούν μόνο εάν ληφθούν μέτρα για την εξασφάλιση κατάλληλης θερμικής άνεσης.

90. Εάν τα ζώα γίνουν ακατάλληλα για μεταφορά κατά τη φόρτωση του φορτηγού (για παράδειγμα, μια στοίβα κιβωτίων πέσει κάτω) **πρέπει να εκφορτωθούν και να ληφθεί κατάλληλη μέριμνα.**

3. Χειρισμός και φόρτωση

3.1 Εισαγωγή

Οι φάσεις σύλληψης και φόρτωσης είναι κρίσιμες για την ευζωία των πτηνών. **Κακής ποιότητας χειρισμοί κατά τη διάρκεια της σύλληψης και φόρτωσης μπορεί να οδηγήσει σε τραυματισμούς, κατάγματα οστών και ακόμη και στο θάνατο.** Οι ορθές πρακτικές χειρισμού θα μειώσουν τη συχνότητα εμφάνισης αυτών των ανεπιθύμητων συνεπειών και θα ωφελήσουν και άλλες πτυχές της ζωικής παραγωγής, όπως η ποιότητα του τελικού προϊόντος. Η σωστή εκπαίδευση του προσωπικού σύλληψης και φόρτωσης είναι απαραίτητη για την επίτευξη αυτού του στόχου. Επιπλέον, οι εγκαταστάσεις σύλληψης και φόρτωσης θα πρέπει να σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπουν τον γρήγορο χειρισμό των πτηνών χωρίς στρες. Τα βασικά σημεία εστίασης της προσοχής (που σχετίζονται με τους κύριους παράγοντες κινδύνου) περιλαμβάνουν:

- Ο **τρόπος σύλληψης των πτηνών** από την ομάδα σύλληψης
- Ο τρόπος με τον οποίο η ομάδα σύλληψης **βάζει τα πτηνά στα κιβώτια.**
- Ο τρόπος με τον οποίο **η ομάδα σύλληψης φορτώνει τα κιβώτια** μέσα στο όχημα.
- Ο **εξοπλισμός** που υπάρχει για τη φάση φόρτωσης (π.χ. αυτοματοποιημένες μηχανές για να πιάνουν και να φορτώσουν πτηνά, ανυψωτικά μηχανήματα για να τοποθετηθούν τα εμπορευματοκιβώτια στα οχήματα).
- Το **δάπεδο, το φως και οι επιφάνειες** στο όχημα και στο πτηνοτροφείο, που πρέπει να είναι κατάλληλες τόσο για τα πτηνά όσο και για τις ομάδες εργασίας.

Σχήμα 3.1 Ένα καλά εκπαιδευμένο προσωπικό για τη σύλληψη των πτηνών είναι απαραίτητο για την επίτευξη των καλύτερων αποτελεσμάτων.

3.2 Εγκαταστάσεις φόρτωσης

Ο λανθασμένος σχεδιασμός ή η ακατάλληλη συντήρηση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού φόρτωσης και εκφόρτωσης μπορεί να προκαλέσει ατυχήματα κατά τη μεταφορά πτηνών ή κατά τη κίνηση των κιβωτίων, με αποτέλεσμα να προκληθούν μώλωπες ή τραυματισμοί στα ζώα. Κατά συνέπεια, η ποιότητα του κρέατος μπορεί να επηρεαστεί, οδηγώντας σε οικονομικές απώλειες.

Ορθές πρακτικές σχετικά με τις εγκαταστάσεις φόρτωσης

91. **Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται** στην περιοχή φόρτωσης πρέπει να είναι καλά συντηρημένος.
92. Τα πτηνά θα πρέπει να **προστατεύονται από το να βραχούν** ανά πάσα στιγμή και ιδιαίτερα όταν κάνει κρύο. Η φόρτωση θα πρέπει να πραγματοποιείται όσο το δυνατόν πιο κοντά στο πτηνοτροφείο, προστατεύοντας τον χώρο μεταξύ του φορτηγού και του ορνιθώνα από βροχή, για παράδειγμα, με μουσαμά.
93. Τα κιβώτια θα πρέπει να μεταφέρονται όσο **το δυνατόν πλησιέστερα προς τα πτηνά**, π.χ. με τη χρήση μάντα. Όσο μικρότερη είναι η απόσταση από τα πτηνά, τόσο καλύτερη είναι η ευζωία τους.

Βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τις εγκαταστάσεις φόρτωσης

Για ορνίθια κρεοπαραγωγής, γαλοπούλες και όρνιθες αυγοπαραγωγής:

94. Πρέπει να δημιουργηθεί και να χρησιμοποιείται **ένας κατάλογος ελέγχου ποιότητας για τη σύλληψη των πτηνών**, ο οποίος περιλαμβάνει τις απαιτούμενες συνθήκες στο αγρόκτημα και τη διαδικασία σύλληψης και φόρτωσης.
95. Σε περίπτωση μερικής απομάκρυνσης πτηνών προς σφαγή, συνιστάται **η χρήση διαχωριστικών**, όπως κουρτίνες ή μπάλες άχυρου, για να διαχωριστούν τα πτηνά που έχουν συλληφθεί από αυτά που παραμένουν στο υπόστεγο. Εάν χρησιμοποιούνται διαιρέτες, πρέπει να εξασφαλίζεται η απουσία κινδύνων. Παραδείγματος χάριν να μην χρησιμοποιούνται αιχμηρά υλικά, ή σκοινιά στα οποία τα ζώα μπορεί να παγιδευτούν.

3.3 Χειρισμός των ζώων κατά τη φόρτωση

Η κύρια φροντίδα κατά της φάσης φόρτωσης αφορά τους σωστούς χειρισμούς των πτηνών από την ομάδα σύλληψης. **Ο κατάλληλος χειρισμός δεν προκαλεί στρες ή τραυματισμό στα ζώα.** Πρέπει να διασφαλιστεί ότι η μεταφορά από το αγρόκτημα στα κιβώτια και έπειτα στο εσωτερικό του οχήματος διεξάγεται με ήρεμο και προσεκτικό τρόπο.

Η ξαφνική είσοδος πολλών ανθρώπων σε έναν αχυρώνα πουλερικών προκαλεί αναπόφευκτα στρες και προσπάθεια για πέταγμα (πτήση). Όσο λιγότερο θόρυβο κάνουν οι άνθρωποι, τόσο λιγότερο νευρικά θα είναι τα πτηνά. **Η σωστή τεχνική σύλληψης και μεταφοράς είναι σημαντική.** Το Σχήμα 3.2 απεικονίζει τις βέλτιστες πρακτικές αλίευσης για όρνιθες αυγοπαραγωγής και για ορνίθια κρεατοπαραγωγής.

© Eyes on Animals

© Eyes on Animals

© GTC Agricultural

Σχήμα 3.2 Επιδεικτικές εικόνες για βέλτιστες πρακτικές όσο αφορά τον χειρισμό των ζώων κατά τη φόρτωσή τους.

Τα ορνίθια κρεοπαραγωγής και οι γαλοπούλες μερικές φορές συλλαμβάνονται με μηχανικό τρόπο. Η μη κατάλληλη ρύθμιση ή συντήρηση της μηχανής σύλληψης μπορεί να αποβεί επιζήμια για την ευζωία των ζώων. Ειδικά όταν **η ταχύτητα φόρτωσης** δεν προσαρμόζεται καταλλήλως σε διαφορετικές συνθήκες φόρτωσης, μπορεί να προκύψουν τραυματισμοί, σπασίματα οστών και υπερφόρτωση.

Ορθές πρακτικές σχετικά με τον χειρισμό των ζώων κατά τη φόρτωση

Για ορνίθια κρεοπαραγωγής, γαλοπούλες, πουλάδες και όρνιθες αυγοπαραγωγής:

96. Η διαδικασία σύλληψης και φόρτωσης πρέπει να εκτελούνται από μια πλήρως **εξουσιοδοτημένη και εγκεκριμένη εταιρεία είτε από κατάλληλα εκπαιδευμένους ανθρώπους**. Ανατρέξτε επίσης στα Κεφάλαια 1.3 Ευθύνη και στο Κεφάλαιο 2.4.2 Καταλληλότητα για μεταφορά.

Η διαδικασία σύλληψης και φόρτωσης θα πρέπει να **σχεδιάζεται εκ των προτέρων** υπολογίζοντας τον σωστό αριθμό προσωπικού, προκειμένου να δοθεί αρκετός χρόνος για τη σύλληψη και χειρισμό των πτηνών με επαγγελματικό και ήπιο τρόπο (όχι βιασύνες και ελαχιστοποίηση του χρόνου σύλληψης).

98. Οι ομάδες σύλληψης πρέπει να εφαρμόζουν ορθές πρακτικές χειρισμού των πτηνών. Θα πρέπει να κινούνται αργά, σιωπηλά και σταθερά μέσα από το κοπάδι και να αποφεύγουν τις γρήγορες (απότομες) κινήσεις. Οι άνθρωποι που πιάνουν τα πτηνά θα πρέπει να είναι τοποθετημένοι στα σωστά σημεία της εγκατάστασης. Δεν πρέπει να πιάνουν τα ζώα μακριά από τα κιβώτια μεταφοράς. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται κατά την τοποθέτηση των πτηνών στο ανώτερο στρώμα στοίβαξης.
99. Τα πτηνά πρέπει να συλλαμβάνονται και να μεταφέρονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην προκαλείται τραυματισμός ούτε στα φτερά ούτε στα πόδια.
100. Τα πτηνά δεν πρέπει να συλλαμβάνονται και να μεταφέρονται από το λαιμό και δεν πρέπει να χτυπήσουν με κανένα αντικείμενο ενώ μεταφέρονται.
101. Τα ορνίθια κρεοπαραγωγής μπορούν να συλληφθούν από το ένα τους πόδι, αλλά εάν πρέπει να μεταφερθούν, τα σώματά τους πρέπει να υποστηριχθούν για να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος τραυματισμών.
102. Οι όρνιθες αυγοπαραγωγής μπορούν να συλληφθούν από το ένα πόδι εάν δεν είναι πρακτικό από τα δύο πόδια, αλλά και στις δύο περιπτώσεις, τα ζώα πρέπει να στηρίζονται κάτω από την περιοχή του στήθους/κοιλίας για να ελαχιστοποιηθούν οι τραυματισμοί.
103. Εάν τα ορνίθια κρεοπαραγωγής φορτώνονται χειροκίνητα, μέχρι 5 κοτόπουλα μικρότερα από 2 kg ανά πτηνό μπορούν να μεταφερθούν με το ένα χέρι και μέχρι 3 κοτόπουλα για βάρος μεγαλύτερο από 2 kg. Το άλλο χέρι χρησιμοποιείται για να υποστηρίξει το σωματικό βάρος των πτηνών.
104. Κατά τη σύλληψη γαλοπούλων με το χέρι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το βάρος και το μέγεθος του πτηνού, και να προσαρμόζεται αναλόγως η τεχνική σύλληψης. Πιο συγκεκριμένα:
  - ο Τα πτηνά βάρους μικρότερου των 10 κιλών πρέπει να συλλαμβάνονται και να μεταφέρονται και από τα δύο πόδια με όχι περισσότερα από 1 πτηνό σε κάθε χέρι. Τα πτηνά πρέπει να τοποθετούνται στα κιβώτια μεταφοράς ένα-ένα.
  - ο Τα πτηνά με βάρος 10 kg και άνω θα πρέπει να συλλαμβάνονται και να μεταφέρονται μεμονωμένα, πιάνοντας τον ώμο της φτερούγας που απέχει περισσότερο από τον εργάτη, ενώ το άλλο χέρι χρησιμοποιείται για να κρατηθούν και τα δύο πόδια.
105. Τα πτηνά πρέπει να ανυψώνονται και να συγκρατούνται κοντά στο σώμα του εργάτη και να τοποθετούνται με προσοχή στα κιβώτια.

106. Οι ορθές συνθήκες σύλληψης πρέπει να περιλαμβάνουν:
- **Άμεση πρόσβαση** στο όχημα.
  - **Φως μπλε χρώματος** τη νύχτα ή μειωμένη ένταση φωτός.
  - **Καλή συντήρηση του συνόλου του εξοπλισμού.**
  - **Κατάλληλα ρούχα για τους χειριστές** (π.χ. φόρμες εργασίας, καλύμματα κεφαλής, μπότες, μάσκες προσώπου, κατάλληλα ρούχα σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας).
  - **Καθαρά και απολυμασμένα χέρια.**
107. Οι χειριστές που είναι υπεύθυνοι για τη φόρτωση των ζώων στα εμπορευματοκιβώτια πρέπει να διασφαλίζουν ότι **ο αριθμός των ζώων ανά εμπορευματοκιβώτιο συμμορφώνεται με τις νομικές απαιτήσεις** και τις προβλέψεις του οδηγού.
108. Τα ζώα τοποθετούνται στα κιβώτια κατά τρόπο ώστε να **αποφεύγεται το περιττό στρες ή τραυματισμός**. Τα ζώα που είναι ξαπλωμένα με την πλάτη τους τοποθετούνται στη σωστή θέση.
109. Τα ζώα **κατανέμονται ομοιόμορφα στα κιβώτια, ώστε να αποφευχθεί η ασφυξία**.
110. Σε περίπτωση μηχανικής σύλληψης, είναι ευθύνη του προσωπικού να ολοκληρώσει τους **κατάλληλους ελέγχους συντήρησης των μηχανών** ώστε να λειτουργούν σωστά κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαδικασίας σύλληψης. Ο έλεγχος θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις συμβουλές του κατασκευαστή σχετικά με την ταχύτητα του ιμάντα και τη συνολική συντήρηση.

Σχήμα 3.3 Σε περίπτωση μηχανικής σύλληψης, απαιτείται κατάλληλος έλεγχος των μηχανών. Εικόνα: © GTC Agricultural

111. **Η μηχανική σύλληψη των πτηνών πρέπει να γίνεται από έναν καλά εκπαιδευμένο εργαζόμενο** στη λειτουργία των μηχανών και ο οποίος έχει τις σχετικές γνώσεις για τη συμπεριφορά των πτηνών. Η χρήση μηχανών σύλληψης δεν σημαίνει αποποίηση των ευθυνών του πτηνοτρόφου, του αγρότη και του μεταφορέα όσον αφορά την εκτίμηση της καταλληλότητας των πτηνών.
112. Σε περίπτωση μηχανικής σύλληψης γαλοπούλων, τα πτηνά πρέπει να **συγκεντρωθούν στη ζώνη μεταφοράς ήρεμα** σε μικρές ομάδες για να αποφευχθεί η ασφυξία.
113. Κάθε κιβώτιο πρέπει να ελέγχεται για **τμήματα του σώματος που έχουν παγιδευτεί**.
114. Τα κιβώτια **φορτώνονται με προσοχή στο φορτηγό**.
115. **Τα κιβώτια δεν πρέπει να γέρνουν ή να πέσουν**.

Σχήμα 3.4 Και κατά τη διάρκεια της μηχανικής σύλληψης, πάντα να ελέγχεται η καταλληλότητα των πτηνών. Εικόνα:© GTC Agricultural

Για νεοσσούς:

116. Εξασφαλίστε ορθές συνθήκες φόρτωσης στο εκκολαπτήριο:

- **Κατάλληλα προστατευτικά ρούχα** πρέπει να φοριούνται.
- **Τα κιβώτια πρέπει να κλείνονται επιμελώς** ώστε να αποφεύγεται η πτώση από μέσα των νεοσσών.
- **Πρέπει να γίνονται τακτικοί έλεγχοι στον χώρο για ελεύθερους νεοσσούς**, οι οποίοι πρέπει να συλλαμβάνονται και να μεταφέρονται στο σωστό χώρο.

Βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τον χειρισμό των ζώων κατά τη φόρτωση

117. **Οι φακοί κεφαλής** που χρησιμοποιούνται από το προσωπικό σύλληψης πρέπει να είναι **μπλε**.
118. **Τα πτηνά που βρίσκονται πίσω από αντικείμενα**, όπως ράφια, φωλιές, σωλήνες νερού ή σωλήνες τροφοδοσίας φαγητού, **πρέπει να συλλαμβάνονται με προσοχή**, ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός λόγω χτυπήματος σε αυτά τα αντικείμενα. Το ένα χέρι πρέπει να τοποθετηθεί γύρω από τα δύο πόδια και το άλλο χέρι πρέπει να στηρίζει το στήθος έτσι ώστε τα πτηνά να μπορούν να χειρίζονται προσεκτικά χωρίς κινδύνους.
119. **Πλάκες ολίσθησης πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη στήριξη του στήθους των ορνίθων αυγοπαραγωγής**, καθώς αυτό θα μειώσει σημαντικά τον τραυματισμό στο στήθος. Οι πλάκες ολίσθησης είναι πλαστικά φύλλα που τοποθετούνται στο αυλάκι τροφοδοσίας και παρέχουν μια ομαλή επιφάνεια, στην οποία τα πτηνά μπορούν να γλιστρήσουν έξω από τον κλωβό της εντατικής αποικίας.
120. Οι όρνιθες αυγοπαραγωγής πρέπει να **συλλαμβάνονται μεμονωμένα και από τα δύο πόδια** για να αποφευχθούν τραυματισμοί ή ταλαιπωρίες και το στήθος να υποστηρίζεται με το άλλο χέρι κατά την απομάκρυνση από τον κλωβό της εντατικής αποικίας ή τα ράφια των πτηνοτροφιών. Ο αριθμός των πτηνών που μεταφέρονται εξαρτάται από το μέγεθος του πτηνού, **αλλά δεν πρέπει να ξεπερνιέται το μέγιστο των 3 πτηνών ανά χέρι**.
121. **Εναλλακτικά, οι όρνιθες αυγόπαραγωγής μπορούν να πιαστούν όρθιες** - γύρω από την πτέρυγα και το στήθος - και πρέπει να μεταφέρονται το πολύ 2 ζώα τη φορά.
122. Δεν πρέπει να μεταφερθούν **περισσότερες από 3 όρνιθες** με ένα χέρι.

123. Η **φόρτωση των γαλοπούλων θα πρέπει να πραγματοποιείται όσο το δυνατόν πιο ήπια** με τη χρήση μεταφορικών ιμάντων ή παρόμοιων βοηθημάτων για τη μείωση του στρες κατά τον χειρισμό του ζώου. Οι γαλοπούλες **πρέπει να οδηγούνται** προς την περιοχή φόρτωσης και, ει δυνατόν, μέσα στα κιβώτια ή στο όχημα. Τα πτηνά πρέπει να συγκεντρώνονται και **να περιορίζονται κοντά στις μονάδες φόρτωσης**, πράγμα που περιορίζει την απόσταση που πρέπει να μεταφέρουν. **Τα μεγάλα σμήνη πρέπει να χωρίζονται** με χωρίσματα σε μικρότερες ομάδες από 50 έως 100 πτηνά (ανάλογα με το μέγεθος των πτηνών). Αυτό διευκολύνει τη σύλληψη των πτηνών, καθώς αυτά βρίσκονται σε μια μικρότερη περιοχή, και τα πτηνά μπορούν να περιοριστούν πιο κοντά στις μονάδες φόρτωσης, ελαττώνοντας έτσι την απόσταση που πρέπει να μεταφέρουν. **Τα χωρίσματα πρέπει να είναι κινητά** καθώς χρειάζεται να επανατοποθετηθούν αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύλληψης.
124. Εάν οι γαλοπούλες πρόκειται να φορτωθούν μηχανικά, **το μηχάνημα του ιμάντα μεταφοράς πρέπει να μεταφέρεται** στο πτηνοτροφείο λίγες ώρες και **κατά προτίμηση ημέρες πριν αρχίσει η σύλληψη**. Με αυτόν τον τρόπο οι γαλοπούλες έχουν το χρόνο να ερευνήσουν το μηχάνημα και είναι λιγότερο φοβισμένες όταν αρχίσει η φόρτωση.
125. Για να κάνετε τα πτηνά λιγότερο διστακτικά στο να περπατούν πάνω στον μεταφορικό ιμάντα, θα πρέπει **να τοποθετηθεί κοπριά ή άχυρο πάνω σε αυτόν** - έτσι ώστε να αποκτήσει μια οικεία οσμή.

4. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού

Όσο μακρύτερο είναι το ταξίδι, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος να επηρεαστεί αρνητικά η ευζωία των πτηνών. Η θερμική άνεση είναι η κύρια πτυχή της μεταφοράς των ζώων, η οποία έχει αυξανόμενο αντίκτυπο στην ευζωία καθώς η διάρκεια του ταξιδιού αυξάνεται. Αν τα πτηνά είναι σε καλή κατάσταση, είναι καλά προετοιμασμένα για το ταξίδι και το ταξίδι έχει προγραμματιστεί καλά, είναι πιθανό να φτάσουν στον προορισμό τους σε καλή κατάσταση ευζωίας και να ανακάμψουν γρήγορα μετά την εκφόρτωση και σχετικά μικρό χρονικό διάστημα ανάπαυσης.

4.1 Εισαγωγή

Η μεταφορά περιλαμβάνει αρκετούς πιθανούς παράγοντες στρες που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την ευζωία των ζώων. Το νέο και άγνωστο περιβάλλον, οι περιορισμένες κινήσεις λόγω της πυκνότητας φόρτωσης, οι δονήσεις, οι ξαφνικοί και ασυνήθιστοι θόρυβοι, ο συγχρωτισμός με άλλα ζώα, οι διακυμάνσεις της θερμοκρασίας και της υγρασίας, καθώς και ο ανεπαρκής αερισμός και συχνά οι περιορισμοί στην παροχή τροφής και νερού επηρεάζουν την ευζωία των ζώων. Ο αντίκτυπος όλων αυτών των παραγόντων στα πτηνά εξαρτάται από την κατάσταση των πτηνών και τη διάρκεια της μεταφοράς. **Όσο μακρύτερο είναι το ταξίδι**, τόσο πιο πιθανό είναι οι παράγοντες άγχους να έχουν **αρνητικές συνέπειες στην ευζωία**. Επιπλέον, είναι πιθανότερο να επηρεάσουν την **υγεία των ζώων**, π.χ. λόγω της αυξημένης ευαισθησίας των ζώων σε ασθένειες μέσω της καταστολής του ανοσοποιητικού συστήματος και των υψηλών επιπέδων κορτιζόλης. Τέλος, οι παρατεταμένοι παράγοντες στρες προκαλούν επίσης **οικονομικές επιπτώσεις** που σχετίζονται με την απώλεια βάρους, τα DOA και τη μειωμένη ποιότητα κρέατος (μώλωπες, μαλακό και υδαρές κρέας, σκοτεινού χρώματος κρέας).

Σχήμα 4.1 Η μεταφορά περιλαμβάνει διάφορους στρεσογόνους παράγοντες, όπως το νέο και άγνωστο περιβάλλον. Φωτογραφία: © AVEC

Ο οδηγός (και οι τυχόν συνοδοί) έχουν την αποκλειστική ευθύνη για την ευζωία των ζώων στο δρόμο και έτσι διαδραματίζουν καίριο ρόλο σε αυτό το στάδιο της μεταφοράς. Δεν οδηγούν μόνο το όχημα, αλλά παρακολουθούν και φροντίζουν τα ζώα και αντιμετωπίζουν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση που αυτές συμβούν.

Είναι σημαντικό να ελέγχονται οι συνθήκες εντός του οχήματος για να αποφεύγονται ανεπιθύμητες καταστάσεις που μπορούν να επηρεάσουν την κατάσταση υγείας των πτηνών. Οι κύριοι παράγοντες που μειώνουν τον κίνδυνο τραυματισμού και μειωμένης ευζωίας περιλαμβάνουν:

- Ο **τρόπος με τον οποίο τοποθετούνται οι κλωβοί μέσα στο όχημα**, τα οποία πρέπει να είναι ασφαλή και άνετα για τα πτηνά.
- Ο **χώρος μεταξύ των γραμμών των κλωβών**.
- Η πρόσβαση σε **τροφή και νερό κατά τη διάρκεια μακράς διαδρομής**.

4.2 Οδήγηση

Η ομαλή οδήγηση επηρεάζει άμεσα το κόστος του ταξιδιού. Έχει εκτιμηθεί ότι υπάρχει αύξηση 20% στην κατανάλωση καυσίμου μεταξύ της οδήγησης σε επίπεδο δρόμο με ανομοιόμορφη ταχύτητα έως και 100 km/h σε σύγκριση με μια ομοιόμορφη ταχύτητα ασφαλών οδήγησης 80km/h. Η ομαλή οδήγηση είναι επίσης πιο άνετη για τα μεταφερόμενα ζώα. Έτσι, υπάρχει μια θετική συσχέτιση μεταξύ του τρόπου με τον οποίο ο οδηγός χειρίζεται το όχημα, της ευζωίας των πτηνών, καθώς και της ελάττωσης του κόστους της επιχείρησης μεταφορών. Οι ομαλές, συνεπείς οδηγικές συνήθειες επιτρέπουν στα πτηνά να χαλαρώσουν περισσότερο κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού σε αντίθεση με μια απότομη, ακανόνιστη οδήγηση. Ένα απότομο στυλ οδήγησης όχι μόνο αυξάνει το μετρήσιμο στρες στα μεταφερόμενα ζώα, αλλά επίσης μειώνει σημαντικά την ποιότητα του κρέατος.

Ορθές πρακτικές για την οδήγηση

126. Ο **οδηγός οδηγεί προσεκτικά και ομαλά**. Ο οδηγός επιλέγει τη βέλτιστη διαδρομή λαμβάνοντας υπ' όψη την απόσταση, τον καιρό, την κατάσταση του δρόμου και πιθανές δυσκολίες της διαδρομής.
127. Μερικές γενικές και απλές οδηγίες που πρέπει να ακολουθούνται όταν οδηγείται ένα όχημα που μεταφέρει ζώντα ζώα:
  - **Να ξεκινάτε ομαλά.**
  - **Να αποφεύγετε απότομα φρεναρίσματα.**
  - **Οδηγείται προσεκτικά στις στροφές** (ειδικά στους κυκλικούς κόμβους).
  - **Αλλάζετε ήπια ταχύτητες.**
  - Όταν είναι εφικτό, να προτιμάτε τη **χρήση αυτοκινητοδρόμων**, καθώς οι κακές συνθήκες οδοστρώματος αυξάνουν τις δονήσεις στο όχημα.

4.3. Ανάπαυση, νερό και τροφή

Το νερό και η τροφή είναι σπάνια διαθέσιμα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, λόγω των διαχωρισμένων κιβωτίων μεταφοράς. Ο Κανονισμός απαιτεί τα ενήλικα πτηνά να τρέφονται και να ποτίζονται όταν ταξιδεύουν για περισσότερες από 12 ώρες. Οι μακρινές διαδρομές άνω των 12 ωρών αφορούν κυρίως τις όρνιθες μετά την ωτοκία. Υπάρχει περιορισμένος αριθμός σφαγείων που επιθυμούν να τα επεξεργαστούν, και έτσι συχνά ταξιδεύουν σε μεγάλες αποστάσεις. Πιθανές λύσεις για τη μείωση της αφυδάτωσης περιλαμβάνουν τη χρήση υδροπηκτών.

Για τους νεοσσούς, δεν υπάρχει νομική απαίτηση παροχής νερού ή τροφής κατά τη μεταφορά, καθώς διαθέτουν αποθέματα ενέργειας και νερού στον yolk sac. Ωστόσο, η αφυδάτωση και η ελλιπής διατροφή αποτελούν μείζονα αίτια της νοσηρότητας και θνησιμότητας κατά τη μεταφορά. Επομένως, οι νεοσσοί θα πρέπει να παραδίδονται εντός 72 ωρών από την εκκόλαψη.

Ορθές πρακτικές για την ανάπαυση και τη χορήγηση τροφής και νερού

128. Όσον αφορά τα ορνίθια κρεοπαραγωγής, τις πουλάδες, τις γαλοπούλες και τις όρνιθες αυγοπαραγωγής, **πρέπει να παρέχεται νερό και τρόφιμα ή κάποια υδρογέλη σε πτηνά που ταξιδεύουν περισσότερο από 12 ώρες** (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η διάρκεια της φόρτωσης και εκφόρτωσης).
129. Για τους νεοσσούς, **νερό ή υδρογέλη και τρόφιμα πρέπει να παρέχονται για ταξίδια που διαρκούν περισσότερο από 24 ώρες.**

Βέλτιστες πρακτικές για την ανάπαυση και τη χορήγηση τροφής και νερού

130. **Τα διαλλείματα πρέπει να αποφεύγονται** κυρίως τις ζεστές ώρες της ημέρας.
131. **Η κατάσταση των πτηνών πρέπει να ελέγχεται σε όλες τις στάσεις.**
132. Για πουλάδες και πτηνά που στέλνονται στο σφαγείο **σε ζεστές ημέρες, το όχημα πρέπει να είναι σταθμευμένο στη σκιά** και, όποτε είναι δυνατόν, τοποθετημένο κάθετα στον άνεμο έτσι ώστε να επιτρέπεται η φυσική ροή αέρα.

4.4 Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης είναι εξ ορισμού μη αναμενόμενοι, και απαιτούν άμεση δράση. Είναι σημαντικό οι οδηγοί ή άλλα υπεύθυνα άτομα να **έχουν ένα σχέδιο σχετικά με το τι θα κάνουν**, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει μια σειρά τηλεφώνων έκτακτης ανάγκης π.χ. για να λάβουν κτηνιατρική βοήθεια.

Βέλτιστες πρακτικές σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

133. **Σε περίπτωση μηχανικής βλάβης** του οχήματος, το είδος της βλάβης θα πρέπει να εντοπιστεί και να εκτιμηθεί ο χρόνος επιδιόρθωσή της. **Εάν η επιδιόρθωση της βλάβης δε μπορεί να γίνει** στο σημείο της βλάβης και χρειάζεται αρκετός χρόνος για να αποκατασταθεί, **πρέπει να γίνουν ενέργειες ώστε να αντικατασταθεί το όχημα.** Πολλοί παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπόψη για να αποφασιστεί για πόσο χρόνο μπορούν τα ζώα να είναι ασφαλή σε ένα ακινητοποιημένο όχημα:
- Οι καιρικές συνθήκες – (π.χ. τα πτηνά μπορούν να παραμείνουν σε ένα όχημα για τέσσερις ώρες με δροσερό, χαμηλής υγρασίας καιρό. Σε ακραία καλοκαιρινή ζέστη και υγρασία, υφίστανται θερμική καταπόνηση πολύ γρήγορα),
  - Ικανότητα των ζώων,
  - Ηλικία,
  - Χρόνος που έχει μεσολαβήσει από το τελευταίο τάισμα και πότισμα,
  - Τοποθεσία της καθυστέρησης (π.χ. αγροτική περιοχή ή αυτοκινητόδρομος),
  - Ώρα της ημέρας,
  - Ασφάλεια των ζώων στην τρέχουσα τοποθεσία.
134. Σε περίπτωση **ατυχήματος**, ο μεταφορέας πρέπει:
- α. Να **καλέσει τον εθνικό αριθμό έκτακτης ανάγκης** εάν το ατύχημα συνέβη σε δημόσιο δρόμο ή αν η επείγουσα βοήθεια απαιτείται για ένα ατύχημα στη φάρμα. Να ενημερώσει το χειριστή σχετικά με:
    - Τη θέση του ατυχήματος,
    - Το γεγονός ότι υπάρχουν φορτωμένα ζώα,
    - Την κατάσταση των ζώων που πιθανά έχουν διαφύγει,
    - Οποιοδήποτε ορατό κίνδυνο.
  - β. Να θέσει σε λειτουργία **συσκευές προειδοποίησης κινδύνου** εντός 10 λεπτών από το ατύχημα.
  - γ. Να καλέσει τον **υπεύθυνο της εταιρίας**. Εάν η εταιρία έχει λίστα ελέγχου για ατυχήματα, να συμπληρώσει τη λίστα. Εάν όχι, να ενημερώσει τον αποστολέα

για τη θέση του ατυχήματος, για το αν υπάρχουν τραυματισμοί, για την κατάσταση των ζώων, τη θέση του οχήματος, τον αριθμό των αυτοκινήτων που εμπλέκονται και αν έχουν έρθει στον τόπο του ατυχήματος οι αρχές.

- δ. Να καλέσει άλλους καθορισμένους υπευθύνους σύμφωνα με το πρωτόκολλο της εταιρίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται, ασφαλιστικές εταιρείες για το εμπόρευμα και το όχημα στον τόπο προορισμού, και να τους παρέχει τις ίδιες πληροφορίες.
- ε. Εάν το όχημα και/ή το ρυμουλκούμενο είναι χαλασμένα ή δε μπορούν να μετακινηθούν, προχωρήστε στο σημείο ζ.
- στ. Εάν η βλάβη είναι μικρή, το όχημα είναι στη σωστή θέση και δεν υπάρχουν τραυματισμοί, τραβήξτε φωτογραφίες και καταγράψτε ονόματα και διευθύνσεις των άλλων εμπλεκόμενων και των μαρτύρων.
- ζ. **Μαζέψτε τυχόν ελεύθερα ζώα από το δρόμο** και συγκεντρώστε τα σε μια περιοχή όσο γίνεται πιο μακριά από την κυκλοφορία.
- η. **Εντοπίστε την κάμερα ασφαλείας.** Τραβήξτε φωτογραφίες του ατυχήματος όσο το δυνατό συντομότερα. Οι φωτογραφίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν φωτογραφίες από την κατάσταση του οδοστρώματος, τη βλάβη του οχήματος, την θέση του, τη συνολική εικόνα του ατυχήματος, σημάδια ολίσθησης, στροφές, σταυροδρόμια και σε πιο σημείο είναι σταματημένο το όχημα (αν είναι).
- θ. Παρέχετε όσο το δυνατό **περισσότερη φροντίδα και άνεση** στα ζώα
- ι. Μόλις έρθουν οι πρώτοι διασώστες, ο μεταφορέας θα πρέπει να τους ενημερώσει σχετικά με λεπτομέρειες του ατυχήματος συμπεριλαμβάνοντας τυχόν τραυματισμό ανθρώπων, την κατάσταση των ζώων που πιθανά έχουν διαφύγει, οποιοδήποτε γνωστό κίνδυνο και το σχέδιο έκτακτης ανάγκης της εταιρίας. Εάν είναι διαθέσιμο, ο μεταφορέας πρέπει να ενημερώσει της αρχές αν βρίσκεται ήδη καθοδόν άλλο όχημα της εταιρίας ή εξειδικευμένο προσωπικό στο χειρισμό των ζώων, καθώς και την ώρα που αναμένεται να φθάσουν. Οι μεταφορείς θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να σέβονται την ιεραρχία εντολών.
- κ. Δώστε κατάθεση μόνο στις κρατικές αρχές. Ο μεταφορέας σε αυτό το σημείο πρέπει να θυμηθεί ότι τη στιγμή αυτή τραβάει την προσοχή και αντιπροσωπεύει την εταιρία και συνολικά τη βιομηχανία μεταφοράς ζώων, επομένως πρέπει να συμπεριφέρεται αναλόγως
- λ. Ζώα τα οποία έχουν τραυματιστεί κατά τη μεταφορά θα πρέπει να **θανατωθούν με ευθανασία ώστε να μην υποφέρουν περαιτέρω με πόνους.**

5. Εκφόρτωση των ζώων

5.1 Εισαγωγή

Η φάση της εκφόρτωσης ξεκινάει από τη στιγμή που το φορτηγό εισέρχεται στον χώρο τελικού προορισμού, και τελειώνει όταν όλα τα κιβώτια βρίσκονται εκφορτωμένα στην πλατφόρμα. Οι βασικές πηγές κινδύνου περιλαμβάνουν:

- Τον **σχεδιασμό της περιοχής εκφόρτωσης**, που πρέπει να αερίζεται καλά, να φωτίζεται, να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται για την ασφάλεια και την άνεση των ζώων.
- Το **επίπεδο καθαριότητας του οχήματος**. Τα οχήματα πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται ώστε να αποφεύγονται προβλήματα βιοασφάλειας.

5.2. Σχεδιασμός του χώρου εκφόρτωσης

Οι χώροι αναμονής και τα σημεία κράτησης πρέπει να καλύπτονται για την προστασία των πτηνών από ακραίες θερμοκρασίες και καιρικές συνθήκες. Ειδικά οι όρνιθες αυγοπαραγωγής και οι νεοσσοί μπορεί να υποφέρουν περισσότερο από αυτές τις καταστάσεις. Η περιοχή εκφόρτωσης πρέπει να είναι έτσι σχεδιασμένη ώστε να αποφεύγεται περιττή επιβάρυνση των πτηνών.

Ορθές πρακτικές για το σχεδιασμό του χώρου εκφόρτωσης

Για ορνίθια κρεατοπαραγωγής, γαλοπούλες και όρνιθες αυγοπαραγωγής:

135. **Είναι απαραίτητοι προστατευμένοι και καλυμμένοι χώροι** για την προστασία των πτηνών από ακραίες θερμοκρασίες και καιρικές συνθήκες, χρησιμοποιώντας συστήματα ψύξης ή θέρμανσης, εάν είναι απαραίτητο.

Σχήμα 5.1 Ορθώς σχεδιασμένες εγκαταστάσεις για προστασία του χώρου (εκ)φόρτωσης. Εικόνα: ©AVEC

Βέλτιστες πρακτικές σχετικά με το σχεδιασμό του χώρου εκφόρτωσης

136. **Πρέπει να χρησιμοποιείται επιπλέον εξαερισμός πριν από την εκφόρτωση** αν η θερμοκρασία είναι πολύ υψηλή.

137. Όταν οι εγκαταστάσεις δεν προστατεύονται από τις καιρικές συνθήκες, τα πτηνά που διακινούνται ή αναμένουν εκφόρτωση για σφαγή δεν μπορούν να παραμείνουν σε σταθμευμένο όχημα για περισσότερο από δύο ώρες. **Στην περίπτωση αυτή συνιστάται να οδηγείτε το όχημα για να υπάρχει καλύτερη κυκλοφορία αέρα.**
138. Ο χώρος στάθμευσης πρέπει να έχει δέντρα ή στέγες που παρέχουν σκίαση.

5.3 Φροντίδα των ζώων μετά την εκφόρτωση

Με την άφιξη στον τελικό προορισμό τους οι διαχειριστές εξακολουθούν να πρέπει να ενεργούν με προσοχή και φροντίδα απέναντί στα πτηνά. Ο παρατεταμένος χρόνος αναμονής στο φορτηγό και στα κιβώτια μεταφοράς συνεπάγεται μια πρόσθετη περίοδο νηστείας για τα πτηνά, η οποία είναι ανεπιθύμητη. **Οι καθυστερήσεις στο σφαγείο πρέπει επίσης να μειωθούν στο ελάχιστο.**

Ορθές πρακτικές για την φροντίδα των ζώων μετά την εκφόρτωση

139. Τα **επίπεδα θορύβου**, από όλες τις πηγές, πρέπει να ελαχιστοποιούνται κατά την εκφόρτωση.
140. Οι νεοσσοί και οι πουλάδες πρέπει να εφοδιάζονται με **τροφή και νερό**, και κατάλληλα καταλύματα όταν εκφορτώνονται στο αγρόκτημα.
141. Οι πουλάδες που φθάνουν σε μια εγκατάσταση εκτροφής ή σφαγείο σε **άσχημη κατάσταση** π.χ. όταν είναι κουτσές, εξαντλημένες, τραυματισμένες ή άρρωστες, πρέπει να **υποστούν ευθανασία το συντομότερο δυνατό.**
142. Στο σφαγείο, πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για τη δημιουργία **ενός κατάλληλου κλίματος** για τα πτηνά που περιμένουν. Σε θερμές καιρικές συνθήκες το φορτηγό πρέπει να σταθμεύεται στη σκιά, επιτρέποντας την κυκλοφορία του αέρα.
143. Για τα ορνίθια κρεοπαραγωγής, γαλοπούλες και όρνιθες αυγοπαραγωγής, εάν το ποσοστό των νεκρών ζώων κατά την άφιξη υπερβεί το επιτρεπόμενο όριο, **το σφαγείο θα πρέπει να ενημερώσει τον μεταφορέα και τον πτηνοτρόφο** που θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες μεταφοράς και σύλληψης.

Για νεοσσούς:

144. Πριν από τη στάθμευση του οχήματος και πριν από την εκφόρτωση των νεοσσών, **ο οδηγός πρέπει να εξετάσει τη θερμοκρασία και τον προσανατολισμό του ανέμου.**
145. Ο οδηγός πρέπει να αποφεύγει τα ρεύματα αέρα κατά την εκφόρτωση ακολουθώντας τις **προδιαγραφές του οχήματος σχετικά με τον εξαερισμό.**
146. Η **εκφόρτωση πρέπει να πραγματοποιείται με γρήγορο αλλά σωστό τρόπο**, με επαρκή αριθμό προσωπικού και σε περιβάλλον χωρίς υπερβολικές διακυμάνσεις της θερμοκρασίας.
147. Τα κενά **επαναχρησιμοποιούμενα κιβώτια πρέπει να επαναφορτωθούν** στο φορτηγό, να καθαριστούν και να απολυμανθούν στο εκκολαπτήριο πριν να ξαναχρησιμοποιηθούν. Τα χάρτινα κιβώτια μεταφοράς δεν επαναφορτώνονται στο φορτηγό.
148. Ο αριθμός θανάτων και τραυματισμών που σημειώθηκαν κατά τη μεταφορά **πρέπει να καταγράφονται και να αναφέρονται** στο εκκολαπτήριο.

Βέλτιστες πρακτικές για την φροντίδα των ζώων μετά την εκφόρτωση

149. Τραυματισμένα πτηνά, βρεγμένα πτηνά και οι αποστολές με υψηλό ποσοστό νεκρών πτηνών κατά την άφιξη **πρέπει να διαχωρίζονται από τις υπόλοιπες και να σφάζονται πρώτα.**
150. **Το προσωπικό σύλληψης πρέπει να ενημερώνονται** σχετικά με το μέσο ποσοστό τραυματισμών και νεκρών κατά την άφιξη πτηνών, που θα τους επιτρέψει τη σύγκριση των επιδόσεών τους και τη συναγωγή συμπερασμάτων.
151. Εάν σε οποιαδήποτε ημέρα **η θνησιμότητα κατά τη μεταφορά υπερβεί τα κρίσιμα κατώτατα όρια** που έχουν καθοριστεί σε εθνικό επίπεδο:
  - Ο μεταφορέας **πρέπει να καταγράψει το περιστατικό** αυτό για περαιτέρω αξιολόγηση της απόδοσης των μεταφορέων.
  - Πρέπει να διεξαχθεί **έρευνα σχετικά με την αιτία** ή τις αιτίες θανάτου από τον μεταφορέα.
  - Πρέπει να τεθούν αμέσως σε εφαρμογή **αποτελεσματικά προληπτικά μέτρα** για την επίλυση του προβλήματος στις επόμενες μετακινήσεις.
152. Πριν από την έναρξη της επόμενης μεταφοράς από την ίδια εγκατάσταση, **όλοι οι θάνατοι και οι τραυματισμοί πρέπει να καταγράφονται και να αναφέρονται στον:**
  - Τον οδηγό
  - Τον μεταφορέα.
  - Τον Προϊστάμενο για την ευζωία των ζώων.
  - Το προσωπικό σύλληψης για να συγκρίνει το ποσοστό με το μέσο ποσοστό τραυματισμών και DOA.
  - Τον υπεύθυνο του πτηνοτροφείου.
  - Την διεύθυνση του πτηνοτροφείου.

Για νεοσσούς:

153. Παρκάρετε το φορτηγό όσο το δυνατόν πιο κοντά στην πόρτα ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία εκφόρτωσης.
154. Το ύψος από το οποίο αδειάζονται τα κιβώτια μεταφοράς νεοσσών πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο μικρό και **σε κάθε περίπτωση μικρότερο από το τριπλάσιο του ύψους των νεοσσών.**

5.4 Βιοασφάλεια, καθαρισμός και απολύμανση

Η βιοασφάλεια είναι σημαντική για τα μετακινούμενα ζώα και για την πρόληψη της εξάπλωσης ασθενειών. Επιπλέον, το στρες κατά τη μεταφορά μπορεί να επηρεάσει το ανοσοποιητικό σύστημα των ζώων και να τα κάνει πιο ευαίσθητα σε ασθένειες. Μετά την εκφόρτωση των ζώων, το όχημα μπορεί ακόμα να μεταφέρει και να εξαπλώσει παθογόνους μικροοργανισμούς, επομένως είναι υποχρεωτικό να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται μετά από κάθε μεταφορά. Οι παρακάτω πρακτικές ισχύουν τόσο για μικρές όσο και για μακρινές μεταφορές.

Ορθές πρακτικές για τον καθαρισμό και απολύμανση

155. Για τα πτηνά που μεταφέρονται για σφαγή, τα φορτηγά και τα εμπορευματοκιβώτια πρέπει να **καθαρίζονται και να απολυμαίνονται στη μονάδα επεξεργασίας (σφαγείο) προτού φύγουν ξανά.**
156. Για τις όρνιθες και/ή τους νεοσσούς που παραδίδονται στα πτηνοτροφεία, τα φορτηγά, τα επαναχρησιμοποιούμενα κιβώτια και **τα εμπορευματοκιβώτια πρέπει**

να πλυθούν επί τόπου ή να επιστραφούν στην εταιρεία μεταφοράς ή στο εκκολαπτήριο που για να πλυθούν, **προτού χρησιμοποιηθούν εκ νέου για επόμενο φορτίο.**

157. Ο χώρος καθαρισμού και απολύμανσης πρέπει **να διαθέτει ζεστό και κρύο νερό** για τον καθαρισμό του μέγιστου αριθμού φορτηγών που μπορούν να σταθμεύσουν καθημερινά.
158. Οι χώροι καθαρισμού και απολύμανσης πρέπει να είναι ελεύθεροι από εμπόδια εντός μιας περιμέτρου 2 μέτρων γύρω από το φορτηγό. Φωτισμός πρέπει να είναι διαθέσιμος τη νύχτα.
159. **Πρέπει να υπάρχει επαρκές φως** στο επίπεδο των αντικειμένων προς καθαρισμό.
160. Ο οδηγός πρέπει να τηρεί **αρχείο καθαρισμού και απολύμανσης**, αναφέροντας την εμπορική ονομασία του χρησιμοποιούμενου απολυμαντικού προϊόντος και τη χρησιμοποιούμενη δόση.

Βέλτιστες πρακτικές για τον καθαρισμό και απολύμανση

161. Οι περιοχές πλυσίματος των φορτηγών θα πρέπει να έχουν μήκος 25 m για να εξυπηρετούν τα φορτηγά, **με κλίση δαπέδου 5 έως 7% για την αποστράγγιση των λυμάτων στο σχετικό σύστημα συλλογής.**
162. Πρέπει να υπάρχει ένα έντυπο με την ορθή διαδικασία καθαρισμού στο φορτηγό ή στις εγκαταστάσεις εκφόρτωσης, το οποίο περιλαμβάνει **τα σημεία κλειδιά που απαιτούν προσοχή για τον επαρκή καθαρισμό.** Αυτά περιλαμβάνουν την ποιότητα των υδάτων, το εγκεκριμένο πρόγραμμα καθαρισμού και απολύμανσης, τη μέθοδο επιθεώρησης, τα διορθωτικά μέτρα, τα απορρυπαντικά και τους απολυμαντικούς παράγοντες που έχουν εγκριθεί και χρησιμοποιούνται.

Βιβλιογραφία

Για περισσότερες πληροφορίες, συστήνεται η παρακάτω βιβλιογραφία.

- Anonymous, 2012. Livestock Welfare - decision tree, 2012 www.livestockwelfare.com/wp-content/uploads/Poultry-Decision-Tree.pdf
- Anonymous, 2006. PISC report 91, Land of poultry 2nd edition / Land Transport of Poultry, Second Edition, Model Code of Practice for the Welfare of Animals, Primary Industries Ministerial Council (2006). CSIRO Publishing, Collingwood, Victoria, Australia.
- Anonymous, 2012. Pratiques exemplaires recommandées en matière de soins aux animaux dans la Chaîne canadienne d'approvisionnement de volaille, du producteur au transformateur (avril 2012) http://volaillesduquebec.qc.ca/pdf/Pratiques_exemplaires_recommandees_avr2012_Fr.pdf?v=01-2013
- ARMCANZ, 1998. Land Transport of Poultry. SCARM Report 65, pp. 1-13. Agriculture and Resource Management Council of Australia and New Zealand. CSIRO Publishing, Collingwood, Victoria, Australia
- AVEC, 2015. European poultry transport guide, Poultry health and welfare during transport, from farm to slaughterhouse
- Burton, C.H., R.T. Whyte, V.M. Allen and D.B. Tinker, 2005. Reducing microbial contamination from poultry transport crates by improved cleaning and disinfection systems based on better water use. <http://www.food.gov.uk/science/research/foodborneillness/m01prog/m01list/m01023>
- Guillou, 2011. Formation convoyeurs d'animaux vivants et volailles d'un jour. Avipole Formation. <http://www.avipole-formation.fr/system/assets/files/catalogue1112.pdf>
- Hubbard, 2008. Bonnes Pratiques Logistiques. <http://www.hubbardbreeders.com/fr/engagements/bien-etre-animal/>
- ITAVI, 2004. Les conditions de transport des volailles en France : les pratiques actuelles et les aspect réglementaires, 2004
- Knowles, T.G. and D.M. Broom, 1990. The handling and transport of broilers and spent hens. Appl. Anim. Behav. Sci., 28: 75-91, 1990.
- Mitchell, M.A. and P.J. Kettlewell, 1998. Physiological stress and welfare of broiler chickens in transit: solutions not problems! Poultry science 77 (002) 1803-1814
- Mitchell, M. A., P.J. Kettlewell, R.R. Hunter and A.J. Carlisle, 2001. Physiological stress response modelling - application to the broiler transport thermal environment. In: Proceedings of the 6th International Livestock Environment Symposium, Louisville, Kentucky, U.S.A., 21st-23rd May 2001. Edited by Stowell, R. R., Bucklin, R. & Bottcher, R. W. pp 550-555.
- Monleon, R., 2012. Gestione della pre-macellazione dei Broilers
- National Reference Centre for Animal Welfare. Protezione dei polli allevati per la produzione di carne. http://www.izsler.it/izs_bs/s2magazine/index1.jsp?idPagina=10
- Perrone, V. et al, 2014. Procedure operative per la protezione degli avicoli durante il trasporto e le operazioni correlate. Manuale operativo. SIVeMP, UNAITALIA, Quaderni di Veterinaria Preventiva 04 2014
- Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA), 2013. Welfare standards for chickens. <http://www.rspca.org.uk/ImageLocator/LocateAsset?asset=document&assetId=1232734135010&mode=prd>

Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA), 2012. Welfare standards for turkeys. <http://industry.freedomfood.co.uk/media/9324/turkeys.pdf>

ΠΩΣ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΤΕ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Δωρεάν εκδόσεις:

- έναν αντίτυπο:
από το Βιβλιοπωλείο της Ε.Ε. (<http://bookshop.europa.eu>);
- περισσότερα από ένα αντίτυπα ή αφίσες/χάρτες:
από τους αντιπροσώπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
από τους αντιπροσώπους της Ε.Ε. σε τρίτες χώρες
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct
(http://europa.eu/eurodirect/index_en.htm) ή καλώντας 00 800 6 7 8 9 10 11
(αριθμός χωρίς χρέωση από οπουδήποτε στην Ε.Ε.) (*).

(*) Η παροχή πληροφοριών είναι δωρεάν, το ίδιο και η τηλεφωνική κλήση στις περισσότερες περιπτώσεις (παρόλα αυτά ορισμένοι πάροχοι, τηλεφωνικοί θάλαμοι ή ξενοδοχεία μπορεί να σας χρεώσουν)

Τιμολογημένες εκδόσεις:

- από το Βιβλιοπωλείο της Ε.Ε. (<http://bookshop.europa.eu>).

doi: 10.2875/779748

ISBN: 978-92-79-87144-3